

На размеђи
две године

ОДА ПРОФЕСИЈИ

Нивелисање војних пензија, према елементима обрачуна, како би се исправиле системске грешке, могло би да се реализује само ако би се пензијско и инвалидско осигурање професионалних припадника ВС вратило у Фонд за СОВО, где иначе егзистира здравствено осигурање војних осигураника.

зили са пензијом која је износила 85 одсто њихове последње плате. То стечено право је, међутим, неодговарајућим усклађивањем знатно нарушено, па је тренутно просечна војна пензија на нивоу од око 55 одсто у односу на плате. Разлика је, дакле, чак 30 одсто.

У већини земаља света војне пензије по висини (значајно више од цивилних) изражавају специфичности занимања подофицира и официра. Војни позив је веома захтеван, тежак и изискује многа одрицања, иште рад често дужи од осмочасовног времена у посебним условима (ниске температуре, ноћ, терен, преноћиште под шатором или под ведрим небом). Старешина је изложен бројним опасностима по живот и негативним утицајима на здравље. Висина плата и пензија професионалних припадника војске утиче и на младе да ли ће да се одреде да радни век проведу на дужностима у систему одбране. Министарство одбране и Војска Србије су суочени са великим бројем демобилисања младих старешина. Приватни послодавци препознали су вредности официра који заврше војну академију, па им дају и до три пута већу плату и подмире им новчане обавезе према држави, када пре истека уговореног рока напусте радно место.

О тежини војног позива говори и њихова велика одговорност за здравље и животе потчињених. Стресне ситуације

у изазовима и претњама какве владају у актуелно време, а нарочито ратови које је водила наша војска, замашино су нарушили здравље подофицира и официра. При томе треба подвући чињеницу да су за средње војне школе и академије, када је реч о здрављу, физичким и менталним способностима, брижљиво бириани ученици и кадети.

Веома је важно да држава одговори на сложеност и тежину војне професије, па да подофицирима и официрима обезбеди услове да могу нормално да живе. То се исто, у пренесеном смислу, односи и на војне пензионере и њихова месечна примања. Материјална сигурност припадника система одбране омогућава да резултати у вршењу професионалне службе буду на нивоу потреба државе, то јест њене одбране.

У последњих неколико година, у више наврата, званичници Републике Србије одали су признање пензионерима због фискалне стабилизације државних финансија. Терет стабилизације највише су на својим плећима поднели грађани трећег доба, међу њима готово сви војни пензионери (96 одсто). Уместо признања за највећи допринос стабилизацији државних финансија, пензионери се данас осећају као кажњени за велико одрицање, јер им закинути део пензије од 2014. до 2018. године није враћен. У буџету за 2022. годину нису планирана средства макар за постепено и поступно враћање закинутог дела пензија. Током трајања привременог закона по чијим параграфима је, за четири године, војним пензионерима одузето од осам до десет пензија, стављен је ван снаге редовни закон о ПИО и тиме, вероватно, трајно одузета средства која су зајамчена законом. Истовремено према Уставу пензије су стечено право и представљају приватну имовину оних који су је стекли.

Удружење војних пензионера Србије сматра да би умањени део пензија држава могла да врати по динамици како су та средства одбијана од пензија и да то не би био неподношљиви расход за буџет. Враћањем закинутог дела пензија држава би још једном показала да и те како води рачуна о грађанима трећег доба, који су током деценија рада стварали материјалну основу за садашње генерације запослених. Сматрамо да је дошло време када држава може да се изјасни када ће отпочети да враћа део пензија искоришћен за фискалну консолидацију јавних финансија.

Неправда која је нанета војним пензионерима све више изазива негативне реакције и коментаре, па би надлежне институције конкретним активностима могле да одклоне или ублаже нагомилано незадовољство војних пензионера. То су заслужили људи патриотски опредељени, одати отаџбини и своме народу, спремни ако би затребало да поново бране и одбране Србију.

Звонимир ПЕШИЋ

Уобичајили смо, а то је уједно и цивилизацијски поступак да сумирамо резултате на крају сваке године, чиме се испуњавају услови за трасирање рада за идућу годину. Е па прва мисао која се неумитно јавља је све оно што нам је корона вирус учинио. Наиме, у марту ће две године како нам је смрћу запретио тај сићушни непријатељ и допринео да се много тога у свакодневном животу заледи у ишчекивању бољих времена. Како ствари стоје на хоризонту није јасно када ћемо да се решимо тог зла.

Пензије, које се последњих година номинално увећавају, а реално су све мање, налазе се на својеврсној низбрдици, производећи све већи терет у односу на стандард. Нарочито се продубљује јаз између плата професионалних припадника Војске Србије и пензија оних који су деценијама часно, честито и са значајним успехом обављали тешке дужности у области одбране земље.

Активним припадницима система одбране, чак и три пута годишње, увећавају се плате, док се пензије усклађују само једном годишње и то у знатно мањем обиму. Тренутно активни заставник прве класе (са завршеном средњом школом) има већу плату од пензије пензионисаног пуковника, што је пример без преседана. Конкретније, према званичним подацима Министарства одбране РС, у септембру ове године плата заставника прве класе износила је 86.474 динара. Пензија пуковника у актуелно време износи 75.172 динара. Дакле разлика је више од 11.000 динара. При томе пуковник је, осим средње школе, завршио Војну академију, потом Командно-штабну академију и обављао далеко одговорније и теже дужности од заставника прве класе. Све те неправилности производе незадовољство код војних пензионера, па би требало учинити оно што је потребно како би се неправде отклониле или барем драстично ублажиле.

Нивелисање војних пензија, према елементима обрачуна, како би се исправиле системске грешке, могло би да се реализује само ако би се пензијско и инвалидско осигурање професионалних припадника ВС вратило у Фонд за СОВО, где иначе егзистира здравствено осигурање војних осигураника. У актуелно време, на пример, већина пензионисаних генерал-пуковника има мању пензију од пензије пуковника који су службу окончали у последњих десетак година. Чак и да је реч о „системској грешци“ то је заиста много.

Пензијско и инвалидско осигурање војних лица готово четири деценије било је у саставу Фонда за СОВО, веома стабилном и праведно конципираном. Пре тога, једно време, пензије официра и подофицира такође су биле у саставу цивилног фонда, што је резултирало низом неправилности и апсурда.

Посебно је значајна чињеница да су до пре неколико година професионални припадници Војске Србије, односно Министарства одбране, одла-

Новогодишња и ускрсна честитка председника УВПС

У ПРВОМ ПЛАНУ ДОБРО ЗДРАВЉЕ

Поводом предстојећих празника - Нове године и Божића председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је честитку следеће садржине:

„Већ готово две године наше активности у много чему ускраћују или редукује вирус корона. Надамо се да ћемо у наредном блиском периоду решити се те планетарне пошасте.

У наступајућој 2022. години нашим члановима и њиховим најближима упућујем честитке са жељама да их служи добро здравље, да остваре планиране циљеве и да се у личној срећи радују животу.

Уверени смо да ћемо заједно вратити део нарушених права војних пензионера и достојанство часне и одговорне професије.

Срећни новогодишњи и божићни празници.

Традиционално дружење генерала и адмирала ДОБРЕ ЖЕЉЕ

У хотелу „Палас“ у Београду традиционално су се 27. децембра окупили чланови Клуба генерала и адмирала Србије да би дружећи се испратили годину. Окупљенима се најпре обратио председник Скупштине Клуба генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић, који је у краћем обраћању сумирао протеклу годину, наводећи да је она била у знаку вируса корона. Он је члановима Клуба и представницима удружења с којима Клуб сарађује честитао предстојеће новогодишње и божићне празнике.

Генерале и адмирале су поздравили у име Београдског форума за свет равноправних амбасадор у пензији Раде Дробац, а у име Друштва српских домаћина професор доктор Миладин Шевралић.

Рапорт из Ваљева ЗА БОЉЕ СУТРА

Мада пандемија вируса ковид 19 ограничава редовне активности у свим сферама живота, не само у Србији, већ и у целом свету, Градски одбор Удружења војних пензионера Србије и ове године је, на пригодан начин, обележио 28-годишњицу формирања Градске организације УВПС у Ваљеву, наравно поштујући све прописане епидемијске мере.

Обележавање 28-годишњице реализовано је уз присуство чланова ГрОд удружења, команданта 2.ЦО пуковника Саше Стоиљковића, потпуковника Зорана Коларевића испред РЦ МО, потпуковника Радојице Радовића у име Фонда за СОВО, потпуковника Душана Јанковића из ГА Ваљево, председника Удружења пензионера полиције Влада Миливојевића, Удружења инвалида рада Јасмине Белхлири, члана Иницијативног одбора за формирање Градске организације УВПС у Ваљеву 1993.године и једног од првих председника ОпОд УВПЈ у Ваљеву, Светозара Милошевића и др.

На почетку скупа, присутни су минутом ћутања одали почаст преминулим корисницима војних пензија у протеклом периоду.

Председник ГрОд УВПС у Ваљеву, Миро Радић, пуковник у

пензији, предочио је кратак осврт на формирање ОпОр УВПС у Ваљеву:

„Општинска организација УВПС у Ваљеву формирана је 14. 12. 1993. године, ради решавања проблема корисника војних пензија, да се њихов живот учини квалитетнијим и богатијим и зарад заштите стечених права. УВП Србије формирано је као ванстраначко и непрофитабилно удружење у које се уклањају корисници војних пензија, ради остварења својих права. Општинска организација

УВПЈ у Ваљеву бори се за права корисника војних пензија који живе на територији Колубарског округа (Ваљево, Осечина, Уб, Лајковац, Мионица и Љиг).

У Ваљеву је 1993. године формиран Иницијативни одбор у саставу: Момчило Терзић, пуковник у пензији, Светозар Милошевић, пуковник у пензији, Илија Пантелић, мајор у пензији и Светомир Мојић, заставник прве класе у пензији.

Данас сваком проблему приступамо објективно, стрпљиво и са разумевањем за сваког члана, без обзира на објективне и субјективне различитости. Очувано је јединство и нестраначка опредељеност.

Ми корисници војних пензија желимо снажну, јединствену, су-

верену и економски богату Србију за све њене грађане, без обзира на верску и националну припадност.

Градска организација УВП у Ваљеву је отворена за сваку сарадњу са сличним организацијама и органима власти, у Граду Ваљеву и Србији, посебно са Војском Србије. Прихватамо све сугестије и примедбе које воде јачању и побољшању услова живота корисника војних пензија. Убудуће ћемо се јаче и одговорније борити за заштиту и остваривање права КВП“, нагласио је Радић.

По завршетку кратког подсећања на формирање и рад Градске организације УВПС Ваљево, за успешну сарадњу и вишегодишњи допринос развоју, унапређењу деловања и афирмацији Градске организације Удружења војних пензионера Србије у Ваљеву и резултате у раду, а у циљу још чвршће и плодносније сарадње, председник ГрОд УВПС уручио је захвалнице представницима Војске Србије и удружењима из Ваљева са којима успешно сарађују.

Потом председник ГрОд УВПС корисницима војних пензија честитао 28-годишњицу и срећне наступајуће новогодишње и божићне празнике, уз жеље за добро здравље и породичну срећу, посебно сада у условима пандемије.

М. Р.

Свечана академија поводом Дана РВ и ПВО

ЧУВАРИ СЛОБОДНОГ НЕБА

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић истакао је 24. децембра, на Свечаној академији поводом Дана Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране, одржаној у Дому ваздухопловства у Земуну, да ће већ наредне године у јединицама Војске моћи да се види још нове технике и да ће се наставити са повећањима примања за људе у Војсци.

- Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана су увек били нешто чему сви војници теже, нешто што је увек било престижно у нашем друштву. И када је било најтеже, играли сте улогу која је увек била најзначајнија и најважнија за одбрану суверенитета наше земље. Желим да вам честитам овај велики празник – поручио је министар Стефановић.

Он додаје да су најважнији ресурси вида РВ и ПВО управо људи.

- Поред свега што набављамо, најважнији ресурс овог вида, али и целе наше војске, су људи и на томе морамо да радимо најсна-

генерал-потпуковник Душко Жарковић подсетио је присутне да формирање Ваздухопловне команде Српске војске са седиштем у Нишу, на данашњи дан далеке 1912. године, представља зачетак вида РВ и ПВО, што уједно сврстава Србију међу првих 15 земаља у свету које су увеле ваздухопловство у своје оружане снаге.

Сумирајући овогодишње резултате, генерал Жарковић је истакао да је стални задатак контрола и заштита суверенитета ваздушног простора Републике Србије у потпуности реализован.

- Тимови и центри за командовање, послуге на радарима, дежурне посаде ловачке авијације и борбене посаде ракетних батерија, посаде за трагање и спахавање, као и снаге за подршку, 24 часа 365 дана у години па и у овом тренутку док свечано обележавамо празник, чувају наше небо – нагласио је командант РВ и ПВО и додао да ће се развој и успон вида РВ и ПВО наставити, што сведоче и одлуке државног и војног руководства одлучног да обезбеди услове који ће

О постигнутим резултатима говорио је командант РВ и ПВО Душко Жарковић

жније. То знају и генерали Мојсиловић и Жарковић и знам да на томе раде даноноћно и то је ствар на којој ћу ја радити сваког тренутка. Нама су битни и пилоти, нама су битни људи из ПВО-а, нама су битни образовани, школовани људи. Србија је била једна од 15 земаља која је уврстила Ратно ваздухопловство у своју војску, али данас морамо да размишљамо шта ће о нама да пишу за сто година, шта ће рећи за ову генерацију – истакао је министар Стефановић.

Ова генерација, наглашава министар Стефановић, треба да размишља о следећим фазама важним за нашу будућност.

- Да ли се то ради о беспилотним летелицама, да ли се ради о систему и интеграцији свих система, да ли ћемо имати АЛС са друге стране аеродрома, да ли ћемо интегрисати нове радарске системе, да ли ћемо слику са дрона, авиона, радара моћи да имамо на једном месту, да ли ћемо све то моћи да употребимо корак пре свих других? То је посао који је пред нама – најавио је министар Стефановић.

Активним и пензионисаним припадницима РВ и ПВО министар Стефановић је захвалио за све што су учинили за војску и за љубав коју гаје према свом позиву.

Командант Ратног ваздухопловства и ПВО

омогућити да се адекватно одговори изазовима времена у коме живимо.

Симболично, у знак сећања на период интензивног опремања РВ и ПВО ловачким и школским авионима, вишенаменским хеликоптерима, даљински пилотираним ваздухопловима и артиљеријско-ракетним системима ПВО, као и увођења у оперативну употребу четири ремонтвана и део модернизованих авиона МиГ-29, командант РВ и ПВО генерал-потпуковник Душко Жарковић уручио је макету авиона МиГ-29 начелнику Генералштаба Војске Србије генералу Милану Мојсиловићу. У знак изузетне сарадње на цивилно-војним аеродромима на којима базирају јединице РВ и ПВО, генерал Жарковић уручио је и Плакету РВ и ПВО генералном директору ЈП „Аеродроми Србије“ Михаилу Здравковићу.

Свечаност поводом Дана РВ и ПВО употпунило је емитовање ретроспективног филма и културно-уметнички програм у којем су наступили Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички“, Мешовити хор Министарства одбране и Војске Србије, Радош Бајић, Хаџи Никола Мијовић, Зорана Павић, Светлана Вујић и Наташа Аранђеловић.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у новембру 2021. године

УБЛАЖАВАЊЕ ПРОБЛЕМА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 1. децембра 2021. године, размотрио захтеве достављене у новембру 2021. године, и на основу прописаних критеријума и испуњењих услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Ниш ЈЗ: 34.000,00 – по члану 6.856,16 динара;
ОпОр Чукарица ДН: 34.000,00 – по члану 14.246,53 динара;
ОпОр : Земун ТМ: 34.000,00 – по члану 12.169,42 динара;
ОпОр : Раковица КЗ: 32.000,00 – по члану 11.836,50 динара;
ОпОр : Крагујевац ТС: 32.000,00 – по члану 15.841,70 динара;
ОпОр : Зајечар ТЕ: 34.000,00 – по члану 14.142,62 динара;
ОпОр : Крагујевац ЧП: 32.000,00 – по члану 17.021,72 динара;
ОпОр : Зрењанин СП: 34.000,00 – по члану 5.236,44 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. и члана 3. став 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.

ОпОр Ниш АН: 20.000,00 –
ОпОр Нови Сад ТР: 20.000,00 –
ОпОр Нови Сад ПР: 10.000,00 –
ОпОр Смедерево МА: 20.000,00 –
ОпОр Сремска Митровица ЈТ: 10.000,00 –
ОпОр Земун КП: 10.000,00 –
ОпОр Краљево ЂА: 25.000,00 –
ОпОр Ниш ПН: 25.000,00 –
ОпОр Ваљево МА: 20.000,00 –
ОпОр Нови Београд НС: 25.000,00 –
ОпОр Зрењанин НВ: 25.000,00 –
ОпОр Зрењанин ИЉ: 25.000,00 –
ОпОр Нови Београд ЈГ: 10.000,00 –
ОпОр Нови Сад ШМ: 25.000,00 –
ОпОр Ниш ОЗ: 25.000,00 –
ОпОр Ниш СН: 25.000,00 –
ОпОр Шабац ЂБ: 25.000,00 –
ОпОр Бачка Топола: 10.000,00 –
ОпОр Шабац БМ: 15.000,00 –
Новчана средства ће се се уплатити на текуће рачуне до 6. децембра 2021. године.

Захтеви који буду достављени од 1. децембра до 31. децембра 2021. године биће решавани почетком јануара 2022. године.

Извршни одбор

Обележавање Дана војних ветерана

ПРИМЕР КАКО СЕ ВОЛИ И БРАНИ ОТАЏБИНА

Све што Министарство одбране буде могло у наредном периоду да учини, учиниће, иако формално то није у нашој надлежности. Да ли нешто јесте или није у нашој надлежности не значи да ми не можемо да се потрудимо и да се помучимо да олакшамо макар ваш живот, ако у тим временима није могло да буде лакше, макар да буде данас. Хвала на свему што сте урадили за нашу земљу, поручио је између осталог министар одбране Небојша Стефановић ветеранима.

Широм Србије низом манифестација обележен је Дан војних ветерана. Празник ветеранима честитали су председник Србије Александар Вучић и министар одбране др Небојша Стефановић.

У већини догађаја учествовали су и представници Удружења војних пензионера Србије. Делегација УВПС коју су сачињавали Добривоје Димитријевић, Синиша Антић и Драган Поповић положила је венцац на Споменик народном хероју Милану Тепићу.

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, приредили су, поводом Дана војних ветерана, пријем за представнике ветеранских и традиционалних удружења у Дому Гарде на Топчидеру. У име Удружења војних пензионера Србије пријему је присуствовао председник Љубомир Драгањац.

Министар одбране је истакао да му је привилегија и задовољство што је, први пут у својству министра одбране, имао прилику да присуствује обележавању Дана војних ветерана. Он је подсетио да због пандемије ковида прошлогодишња свечаност није одржана, али да Министарство одбране и Војска Србије изузетно цене све оно што су ветерани учинили за Србију. Он је истакао да су ветерани пример свима како се воли и брани наша земља.

Све што Министарство одбране буде могло у наредном периоду да учини, учиниће, иако формално то није у нашој надлежности. Да ли нешто јесте или није у нашој надлежности не значи да ми не можемо да се потрудимо и да се помучимо да олакшамо макар ваш живот, ако у тим временима није могло да буде лакше, макар да буде данас. Хвала на свему што сте урадили за нашу земљу. Живела Србија! – рекао је Стефановић.

Министар Стефановић и генерал Мојсиловић, после свечаног пријема поводом Дана ветерана, састали су се са породицама народног хероја мајора Милана Тепића, потпоручника Борка Никитовића и војника Стојадина Мирковића који су 1991. године херојски погинули у борбама у Хрватској.

Свечана академија одржана је у Дому Гарде на Топчидеру. Свечаности су присуствовали изасланик председника Републике Сузана Пауновић, потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић.

Честитка председника Републике Александра Вучића поводом Дана војних ветерана

ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ ВОЈНИХ ПРАЗНИКА

Председник Републике и врховни командант Војске Србије Александар Вучић упутио је честитку поводом Дана војних ветерана, у којој се каже:

„Свим војним ветеранима честитам 4. децембар - Дан војних ветерана.

У знак сећања на 1912. годину и потписивање примирја у Првом балканском рату, који представља важан историјски догађај из ослободилачких и одбрамбених ратова Србије, данас традиционално прослављамо један од највећих војних празника.

Победу за живот, слободу, право гласа и родну земљу, наши преци, али и ви, освајали сте безброј пута. Имена великих српских ратника и хероја који су се борили за очување националног идентитета и континуитета државности српског народа и Војске вођених вером у ослобођење Србије, уписана су и током Првог светског рата, Другог светског рата и ових последњих, за нас ништа мање тешких и болних борбених дејстава.

Прославом данашњег празника ми показујемо да вас не препуштамо заборава, већ поштујемо као људе, вреднујући сваког појединца који чини једну државу јаком, као и војску - један од основних темеља стабилности успешне државе.

Поштовани ветерани, уз обећање да ће држава наставити да улаже напоре за побољшање живота војних ветерана широм Републике Србије, честитам вам празник!“

Представници удружења на пријему у Дому гарде на Топчидеру

Сусрет министра Небојше Стефановића са Зором, мајком потпоручника Борка Никитовића

Размена мишљења: Милан Јованов и Љубомир Драгањац

Министар Стефановић је, на почетку обраћања, захвалио породицама народног хероја мајора Милана Тепића, потпоручника Борка Никитовића и војника Стојадина Мирковића који су 1991. године херојски

погинули у борбама у Хрватској, што су својим присуством обележили овај веома значајан свечани дан у коме поносно држимо подигнуту главу.

- Овај дан обележавамо на спомен из

Честитка министра одбране поводом Дана војних ветерана

ДАЋЕМО СВЕ ОД СЕБЕ ЗА БОЉЕ СУТРА

Потпредседник Владе и министар одбране др Небојша Стефановић упutio је поводом 4. децембра – Дана војних ветерана честитку у којој се каже:

„Свим војним ветеранима упућујем искрене честитке поводом 4. децембра – Дана војних ветерана.

Драги наши ветерани, с непоколебљивом вером и надом, настављајући традицију старих ратника Војске Краљевине Србије, јуришали сте у одбрану отаџбине и борили се да ми ваши потомци имамо сигурну будућност и боље сутра. На томе, али и вашој неизмерној храбрости, части и јунаштву које сте небројено пута исказали неизмерно вам хвала.

Министарство одбране и Војска Србије, увек ће вам одавати признање за учињена дела и допринос који сте давали и који и даље пружате просперитету наше Војске несебично делећи вашу стечена знања и богато искуство са младим нараштајима наших припадника.

Честитам вам празник, уз обећање да ћемо дати све од себе да ваше сутра буде испуњено безбрижношћу и спокојем и да у борби за напредак наше Војске, али и читаве државе на свим пољима никада нећемо посустати.

Срећан вам Дан војних ветерана!“

1912. године, када је готово 400 хиљада војника наше земље тада добило статус, односно, звање „стари ратник“, модерним језиком то би било оно што ми данас називамо ветеран. Статус, звање које се изне-

Минут ћутања за све ветеране који су положили живот на олтар Отаџбине

дрило први пут у то време, у време када је наша Србија водила ратове, не само за своју слободу већ рекао бих и за свој опстанак - истакао је министар Стефановић.

Према његовим речима, упоредо са јачањем Министарства одбране и Војске Србије, јачаћемо и наше могућности да поправимо положај наших ветерана како би заједно убрзаним корацима и достојанствено градили бољу будућност за нашу децу.

- Да никада не ратујемо, али да никад не заборавимо шта су људи који то јесу урадили учинили за свакога од нас. Живела Србија! - поручио је министар Стефановић.

Изасланик председника Републике и врховног команданта Војске Србије Сузана Пауновић, честитала је празник Дан војних ветерана, истичући да је у својој дугој и богатој историји Србија пролазила кроз различите периоде, мењала се, јачала и богатила.

- Са својом земљом јачала је и стасавала и њена војска, која је данас, са поносом то можемо истаћи, право огледало како се традиција може уклопити у савремене токове живота, а да се не изгуби суштина. А суштина је љубав према отаџбини, понос на оно ко смо, одакле смо и непокорност која је одувек била својствена нашем народу - истакла је Пауновић.

Слободу, како је додала, никада нисмо дали, а тешком муком и уз велике губитке долазили смо до дана победе, мира, весеља.

Начелник Управе за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе пуковник Драган Милковић, говорећи о значају обележавања Дана ветерана, подсетио је да је, на више места и меморијала одата пошта и положени венци у знак сећања на борце који су положили животе за слободу Србије, почев од Српско-турских ратова до сукоба деведесетих година двадесетог века. Он је истакао да се Дан ветерана, као један од највећих војних празника, обележава у циљу очувања културе сећања на погинуле саборце и очувања и неговања традиција у Министарству одбране и Војсци Србије.

Делегација Војске Србије коју је предводио бригадни генерал Саво Иришкић положила је венац на Споменик народном хероју Милану Тепићу

У Дому гарде на Топчидеру одржана је Свечана академија на којој је изведен и пригодан културно-уметнички програм

У Дому Војске Србије у Београду 21. децембра приређена је свечаност поводом 80-годишњице од формирања Прве пролетерске народноослободилачке ударне бригаде. Том догађају присуствовали су председник Скупштине РС Ивица Дачић, потпредседник Владе и министар одбране Небојша Стефановић, министарка за рад, запошљавање борачка и социјална питања др Дарија Кисић Тепавчевић, министар унутрашњих послова Александар Вулин и друге високе државне званице. Скупу је присуствовао и једини живи народни херој Петар Матић, генерал-пуковник у пензији, затим последњи учесници ослобађања Београда и Сремског фронта, као и курир Саве Ковачевића – Михајло Мирковић Миша.

Председник Народне скупштине Републике Србије Ивица Дачић нагласио је да је славна Прва пролетерска бригада и данас симбол највећег јунаштва нашег народа.

- Тих 1200 мушкараца и жена који су на дан формирања чинили Прву пролетерску бригаду добро су знали куда иду и за шта се боре. Постали су део херојске бригаде која је доносила слободу свом народу где год се појавила и борила, укључујући, на самом крају рата, и Београд и Загреб. Зато је наша велика обавеза да свима одамо почаст, да се подсетимо на какав пут славе су кренули пре осам деценија и какво су нам наслеђе оставили - рекао је Дачић.

Велики борци за слободу

Министар Стефановић се, на почетку обраћања, осврнуо на успомену на свог деда, учесника Народноослободилачког рата.

- Као потомак једног од учесника Народноослободилачког рата и неко чији је деда био припадник Осме црногорске бригаде, која је ослобађала и овај град, увек истичем да је то нешто што не смемо да заборавимо. Када погледате ову мапу, где је све прошла ова сјајна Прва пролетерска бригада, 22.000 километара, 15.000 бораца колико је прошло кроз њу! Када погледате где су све стигли, шта су све ослободили, морате имати на уму да је наш задатак је да се увек трудимо да наша деца то не забораве – рекао је министар Стефановић.

Он је нагласио да те људе, велике борце за слободу, не смемо заборавити.

- Не смемо да заборавимо да смо ми данас овде, зато што су ти људи били дивни, величанствени, горостаси... Истински хероји. Ми се трудимо, као Министарство одбране у сарадњи са свим другима, да наша деца не оду у музеј да само прођу кроз њега, већ да то буде место где ће научити да је наша слобода, да је све оно што имамо у овој земљи која се данас развија, која данас напредује, која данас може да гради и путеве и школе и вртиће, да су то били снови сваког од наших очева, дедова, прадедова, сваког од наших предака и да то није дошло бесплатно, да је то скупо коштало – рекао је Стефановић.

Стефановић је захвалио СУБНОР-у што снажно и упорно чува историју и труди се да очува дух који нашу земљу чини оним што јесте.

Свечаност поводом осам деценија од формирања Прве пролетерске бригаде

ПРЕЦИ НАМ ОСТАВИЛИ ЧАСНО ИМЕ

Тих 1200 мушкараца и жена који су на дан формирања чинили Прву пролетерску бригаду добро су знали куда иду и за шта се боре. Постали су део херојске бригаде која је доносила слободу свом народу где год се појавила и борила, укључујући, на самом крају рата, и Београд и Загреб. Зато је наша велика обавеза да свима одамо почаст, да се подсетимо на какав пут славе су кренули пре осам деценија и какво су нам наслеђе оставили - рекао је председник Скупштине РА Ивица Дачић.

Свечана сала Дома ВС у Београду била је испуњена до последњег места

Скуп посвећен Првој пролетерској бригади отпочео је државном химном „Боже правде“

- Ми данас имамо прилику да градимо нашу Србију, срећом у миру. Имамо прилику да се боримо, да градимо земљу и да се боримо за будућност – нагласио је министар одбране.

Председник СУБНОР-а генерал-мајор у пензији Видосав Ковачевић уручио је министру Стефановићу највише признање СУБНОР-а у знак захвалности за помоћ које Министарство одбране и Војска Срби-

је пружају тој организацији.

Министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Дарија Кисић Тепавчевић истакла је да јој част да поздравља окупљене поносно, свесна херојства, доследности и слободарског духа који је у темељу и у сржи нашег народа.

- Србија је, борећи се за мир, једнакост и равноправност у Другом светском рату, показала да је та борба у корену њеног на-

За борце НОР-а приређен је и посебан пријем

Министарка Дарија Кисић Тепавчевић у разговору са борцем Љубишом Антонијевићем

рода. Наша земља је у том периоду имала један од најјачих антифашистичких покрета у свету. Наши преци су нам оставили часно име, које ми данас поносно носимо и преносимо на будуће генерације – рекла је Кисић Тепавчевић.

Трајне вредности

Министар унутрашњих послова Александар Вулин истакао је да му је част што стоји пред наследницима једне од, како је навео, најлепших и најпоноснијих генерација у историји нашег народа.

Осамдесет година је прошло, једна генерација је отишла у историју. Ондашње тајне више нису тајне, ондашње патње су заборављене. Прошло је време, неумитно какво већ јесте доноси нове тајне, вредности и бол, али ми се ето још увек сећамо. Не зато што смо се окупили да би били комеморација једном времену и генерацији, већ да бисмо поновили да вредности које су ту генерацију чиниле вредном понављања постоје и данас у српском народу и да су потребне исто колико су то биле и пре осамдесет година – рекао је Вулин.

Председник СУБНОР-а генерал-мајор у пензији Видосав Ковачевић подсетио је на историјске околности у којима је зачета

Народноослободилачка борба.

Крајем 1941. године, устанком је било обухваћено око 40 одсто бивше територије, посебно у западној Србији и Црној Гори где су постојале велике слободне територије. Код нас у Србији се борило 12 партизанских одреда са око 15.000 бораца, а у Црној Гори четири јака партизанска одреда – подсетио је Ковачевић.

Према његовим речима Политбиро Централног комитета ЦК Југославије, 7. децембра 1941. донео је одлуку о формирању Прва пролетерска народноослободилачка ударна бригада од одреда из Србије и Црне Горе која је имала задатак да у борбеним дејствима и политичким деловањем ширити пламен устанка и борбе против окупатора.

Највиша признања СУБНОР-а уручена су и председнику Народне скупштине Републике Србије Ивици Дачићу и министру унутрашњих послова Александру Вулину.

После свечане академије, министар Стефановић и министарка Кисић Тепавчевић састали су се са делегацијом бораца НОР-а и СУБНОР-а и представницима Секције Прве пролетерске народноослободилачке ударне бригаде из Србије и региона.

У условима пандемије одржана је четврта дописна седница ГлОд Скупштине УВПС. На дневном реду је, између осталог било доношење одлуке о расписивању и спровођењу редовних избора у Удружењу војних пензионера Србије у 2022. години. Потом су предложене и прихваћене одлуке о укидању општинских организација у Свилајцу и Књажевцу, које ће бити припојене организацијама у Крагујевцу и Зајечару. Чланови Главног одбора су имали обавезу да се изјасне у погледу предложеног Годишњег плана УВПС за 2022. годину и Плана финансирања. Оба документа су подржана. За седницу је био припремљен и материјал о реализацији социјалне и хуманитарне помоћи од 1.10.2020. до 1.11. 2021. године.

Извештај о раду између две седнице садржао је све значајне активности током периода за који је поднет. Од 20. септембра до 15. новембра 2021. године тежиште рада органа Удружења било је на: (1) Решавању статусних питања; (2) Разрешању текућих проблема у органима Удружења; (3) Праћењу стања чланства и предузимању мера за учлањење нових чланова и (4) Решавању текућих проблема здравствене заштите и стамбеног обезбеђења.

Упућен је допис свим општинским-градским организацијама у којем је дат став Удружења о покретању поступка, а на основу препорука појединих адвоката и организација, о повраћају неисплаћеног износа пензије на основу члана 161. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ, бр. 33/97 и 31/01) и Закона о привременом уређивању начина исплате пензија („Службени гласник“ РС, бр. 116/2014, и 99/2016 који је престао да важи 30. 9. 2018. године), и да то учине најкасније до 30. септембра 2021. године.

Савети адвоката

Указује се, имајући у виду праксу судова када се одлучивало о застарелости потраживања у вези са исплатом пензије, по којој је био без изузетка заузет став да се ради о штети, те се због тога примењивао трогодишњи рок застарелости. Из тога разлога поједини адвокати су саветовали оне који би желели да заштите наведено право и обавре наплату потраживања да то учине до 30. септембра 2021. године. Застарелост за ово потраживање је почело да тече од 1. октобра 2018. године, од када је престао да важи Закон о привременом уређивању начина исплате пензија, па је трогодишњи рок застарелости истекао 1. октобра 2021. године.

Имајући у виду наведено, став Удружења је био да ко жели са адвокатом да покрене овај поступак може да то учини до 30. септембра 2021. године, тако што ће са њим (адвокатом) склопити такав уговор да он (адвокат) сноси све трошкове до окончања поступка. Наиме, то значи да пензионер неће имати никаквих обавеза према адвокату ни према поступку у управном спору, односно у парничном поступку и пред Уставним судом Републике Србије, а и у поступку пред Европским судом за људска права.

Четврта дописна седница Главног одбора Скупштине УВПС

ДОНЕТЕ ВАЖНЕ ОДЛУКЕ

У случају успешног окончања поступка, уговором регулисати, да се наплата целокупног износа дуга пензије и припадајућих камата уплати на рачун пензионера, а пензионер адвокату, након достављене документације, награду исплати од уплаћених средстава како је уговором регулисано.

Препоручено је да пензионер, поред тога што поступак може водити са адвокатом, може то исто и сам да учини. У том случају, пре покретања поступка, мора да се захтевом обрати надлежној филијали Републичког фонда ПИО за доношење потврде о износу разлике не исплаћене пензије за период од 1. 11. 2014. године до 30. 9. 2018. године, а потом да води управни или парнични поступак, а све трошкове до окончања поступка мора сам пензионер да сноси.

У протеклом периоду корисницима војне пензије Удружење је пружало стручну и

Идуће године биће организовани избори од месних одбора до Скупштине УВПС. Биће то нови импулс организацији у реализацији планираних активности и наставак вишегодишњег настојања да се нагомилани проблеми војнопензионерске организације реше.

сваку другу помоћ, непосредно у Удружењу и у Оп-ГрОр на информисању, путем сајта Удружења и листа „Војни ветеран“, о свим статусним и другим питањима од значаја за војне пензионере.

Председник УВПС и Председник ИзОд обишли су више Оп-Гр организација УВПС информисали Оп-ГрОд организације УВПС, стекли увид у функционисање организација УВПС и договорили начин решавања проблема у раду Оп-ГрОр УВПС.

Ради правовременог решавања вакцинације против сезонског грипа, УВП Србије се обратило Управи за војно здравство, тражећи информацију о термину вакцинације. Управа за војно здравство, доставила је информацију (акт бр. 144-24 од 28.09.2021.г.) да ће вакцине бити доступне у новембру месецу.

Због проблема у решавању оперативних захтева на ВМА, на наш захтев, уз помоћ Фонда за СОВО и Управе за војно здравство, ВМА је формирала стручну комисију, која ради и која треба да направи план решавања приоритетних случајева војних осигураника.

На основу члана 16. тачка 4. и 5. и члана 43. Став 2. Статута Удружења војних пензионера Србије, Главни одбор Скупштине УВПС, доноси:

ОДЛУКУ О РАСПИСИВАЊУ И СПРОВОЂЕЊУ РЕДОВНИХ ИЗБОРА У УДРУЖЕЊУ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ У 2022. ГОДИНИ

1. Редовне изборе у Удружењу војних пензионера Србије организовати и спровести:

- у месним организацијама од 17.02 до 16.03.2022. године.
- у општинским - градским организацијама од 22.03 до 06.05 2022. године.
- Скупштину Удружења војних пензионера Србије одржати 09.06.2022.године, на којој изабрати председника и потпредседника УВПС, чланове Главног одбора Скупштине УВПС и председника, потпредседника и чланове Надзорног одбора Скупштине УВПС,

2. Месна организација формира скупштину у складу са чланом 34. и 35. Статута УВПС која бира председника, потпредседника организације, чланове месног одбора, чланове скупштине општинске – градске организације УВПС, поверенике у издвојеним насељима и већим зградама. Предлаже кандидате за органе на нивоу своје организације, општинске – градске организације и за органе Удружења у целини..

3. Општинска – градска организација формира скупштину у складу са чланом 25. Статута УВПС која бира председника, потпредседника организације, чланове општинског – градског одбора, председника, потпредседника и чланове надзорног одбора. Скупштина општинске – градске организације бира чланове Скупштине УВПС и предлаже кандидате за председника, потпредседника УВПС и председника Надзорног одбора и чланове Главног одбора и Надзорног одбора Скупштине УВПС и Извршног одбора ГлОд.

4. Скупштина УВПС формира се од изабраних чланова у општинским – градским организацијама у складу са утврђеним критеријумима. Скупштина Удружења бира председника, потпредседника Удружења, чланове главног одбора, председника, потпредседника и чланове надзорног одбора.

5. Општинске – градске организације до 01.03.2022.године, обавестиће ИзОд Главног одбора о времену одржавања седница

изборних скупштина. Извештај о спроведеним изборима доставити најкасније десет дана од дана одржавања избора. Извештај треба да садржи:

податке о изабраном председнику, потпредседнику, члановима скупштине УВПС и о именованом секретару и благајнику (име и презиме, ЈМБГ, датуму и месту рођења, адресу становања и број телефона),

предлоге кандидата за избор: председника и потпредседника Удружења и председника ИзОд, чланова главног и надзорног одбора Скупштине УВПС.

6. Критеријумом за избор чланова органа Удружења војних пензионера Србије (прилог бр. 1) одређен је:

а) Број чланова Скупштине УВПС по општинским-градским организацијама који је дефинисан према критеријуму да на сваких 300 чланова УВПС бира се по један члан скупштине. Организације које имају мање од 300 чланова бирају по једног члана скупштине УВПС. Струковна Удружења која имају својство колективног члана УВПС, бирају по једног члана Скупштине УВПС.

б) Број кандидата за чланове ГлОд које ће изабрати Скупштина УВПС, одређен је у критеријуму (прилог бр. 1) под претпоставком да будући састав ГлОд има 24 члана од чега су четири члана по функцији. Критеријумом је предвиђено да се на сваких 1.300 чланова предложи по 1 кандидат па је у том смислу извршено и груписање Оп-Гр организација УВПС на територијалном принципу како би предложени кандидат заступао више организација УВПС.

Конститутивну седницу ГлОд Скупштине УВПС одржати по завршетку седнице Скупштине УВПС на којој изабрати председника, потпредседника и чланове ИзОд ГлОд Скупштине УВПС. Конститутивну седницу ИзОд одржати такође по завршетку седнице Скупштине УВПС на којој изабрати потпредседника одбора

7. Обавезује се ИзОд да непрекидно прати реализацију ове одлуке, даје потребна обавештења и прикупља извештаје са одржаних скупштина општинских – градских организација УВПС као и да прикупља и обрађује податке о изабраним члановима Скупштине УВПС и податке о кандидатима за председника и потпредседника УВПС, чланове ГлОд, председника, потпредседника и чланове Надзорног одбора.

8. Уколико епидемиолошка ситуација не буде дозвољавала да се избори организују и спроведу на устаљен начин ГлОд ће донети посебну одлуку о спровођењу избора на свим нивоима дописним путем.

Прилог: Критеријум за избор чланова за органе УВПС.

ЉД/ПС

ПРЕДСЕДНИК
Љубомир Драгањац

Недовољан број станова

У извештајном периоду редовно су решавани оправдани и документовани захтеви за здравствену помоћ. Настављено је решавање материјалне помоћи за преминуле члановима УВПС од ковида 19.

У периоду од последње дописне седница ГлОд, Стамбени орган Министарства одбране поделио је укупно три стана, од чега су два додељена активном саставу а један пензионисаном цивилном лицу.

Крајем септембра дојављено је да ће се у наредном периоду поделити укупно 12 станова, од чега у Београду пет, и то по структури два једноипособна, а по један 2,0, 2,5 и 3,5; у Великој Плани три троипособна, у Ковину један једноипособан, у Параћину један једноипособан, у Станишићу један трособан и у Ужицу један четворособан.

На основу одлуке о расподели са даном пресека 8. 10. 2021. опредељено је да ће се од ових дојављених станова, у наредном периоду поделити укупно шест станова и то један 1,5 собни у гарнизону Београд који ће припасти групи пензионисаних цивилних лица и један 4,0 собни стан у Ужицу који ће припасти групи пензионисаних официра, што износи 33,3%.

У погледу наставка изградње јефтиних станова за припаднике снага безбедности коју спроводи Влада Републике Србије, за сада нема информација када ће се изградња наставити.

Додела бесповратних средстава у новчаној противвредности од 20.000 евра преко Фонда за СОВО за кориснике војне пензије који немају стан и имају увећане трошкове становања и даље су у функцији и на њих се чека у просеку 10 месеци од дана подношења захтева.

У протеклом периоду Удружење је материјално најугроженијим и тешко болесним члановима Удружења, додељивало једнократну социјалну и хуманитарну помоћ. Поред редовне доделе ове помоћи прописане Правилником, изменама Правилником о социјалној и хуманитарној помоћи у Удружењу војних пензионера Србије од октобра 2020. године, члановима Удружења и њиховим породицама, се ова помоћ ванредно додељује када уз захтев доставе и медицинску документацију из које је видљиво да су преминули од вируса корона, с циљем превазилажења те тешке материјалне ситуације. У том смислу поред редовне доделе помоћи, она је у периоду од 31. марта до до 31. октобра додељена за 38 чланова Удружења, кориснике војне пензије, и исплаћено у износу од 882.000,00 динара, од тога за 14 породица члана Удружења који су преминули од ковида 19 и исплаћено је 350.000,00 динара.

Захтеви за доделу једнократне социјалне и хуманитарне помоћи достављени до 31. октобра 2021. године су сви решени.

У извештајном периоду (од 1. септембра до 31. октобра 2011. године) се у Удружење добровољно учланило 48 особа, а самостално је иступило осам чланова.

Са 11. седнице Општинског одбора УВПС Нови Београд

ПОМОЋ ДОШЛА У ПРАВЕ РУКЕ

У општинској организацији УВПС Нови Београд 22. децембра одржана је 11. седница Општинског одбора. Седницу је водио председник Божић Бабић, уз примену свих прописаних епидемиолошких мера.

По предложеном дневном реду разматрана су планска документа са задацима за рад општинске организације у 2022. години, као и питање припреме општинске организације за успешно спровођење донетих одлука за одржавање редовних избора у УВПС у 2022. години.

На почетку седнице минутом ћутања одата је пошта преминулим члановима општинске организације. Председник Бабић је нагласио да је од почетка пандемије преминуло 777 чланова, међу којима и шест председника месних организација. Тренд смањивања чланства по том основу се наставља, због чега се и структура чланства значајно мења у корист корисника породичних војних пензија.

„Примарни задаци били су усмерени на очување здравља чланова организације“, рекао је председник Бабић. У складу са могућностима Удружења непрекидно се пружа помоћ социјално угроженим члановима и на томе су организовано радили председници месних организација. Од почетка трајања пандемије помоћ је примило 169 чланова општинске организације од чега њих 58 су старији од 90 година, са пензијама мањим од 35.000 динара и 29 породица чији су чланови преминули од ковида-19, на основу Правилника УВПС.

„Током пандемије, у општинској организацији ниједан предлог за помоћ није одбијен. Она је дошла у праве руке, то јест додељена је онима којима је била најпотребнија. Овај задатак ће и даље остати примаран у раду општинске организације и УВПС у целини“, нагласио је Бабић.

У расправи по дневном реду учествовало је више чланова општинског одбора (Симеон Туманов, потпредседник општинске организације; председници месних организација Милан Калчић, Давор Штркаљ и Пуниша Војводић, а и члан Главног одбора УВПС Коста Новаковић).

У дискусијама је наглашено да је општинска организација успешно прилагодила садржај свог рада у условима пандемије и у ходу спровела организацијске промене у раду месних организација, па је тако од 11 месних организација осам организовано са приближно уједначеним бројем чланова; у овом периоду очувано је јединство УВПС и Општинске организације и на

На седници су заслужним члановима уручена признања УВПС

време спроведене потребне припреме за одржавање редовних избора у 2022. години.

Рад канцеларије општинског одбора након укидања ванредног стања је био у функцији пружања сваке врсте помоћи чланству. Секретар општинског одбора, Милорад Јовановић, ниједан радни дан није изостао са посла, нити користио одмор (Туманов). Милан Калчић је нагласио значај информисања чланова месне организације, износећи искуство да је то редовно чинио путем телефона, кроз поделу „Војног ветерана“ и контактира са члановима месног одбора. Тражио је веће ангажовање за обезбеђивање претплате на „Војни ветеран“ и да у садржају листа буде што више текстова из рада месних организација. Коста Новаковић је изразио захвалност Општинској организацији, што је деловала проактивно према чланству и што је канцеларија Општинског одбора била стално отворена и у функцији пружања сваке врсте помоћи, информисања и усмеравања рада месних организација.

Поводом 28-годишњице од формирања УВПС и општинске организације Нови Београд (25.11.1993) председник Божић Бабић уручио је признања заслужним члановима општинске организације. Повељу УВПС завредио је Гордан Марић, председник месне организације „Газела“. Плакете УВПС уручене су Мирчети Јокановићу, председнику Месне организације „Бежанијски блокови 1“, Цветану Котеском из Месне организације „Париска комуна“, Боривоју Тодорову из Месне организације „Бежанијска коса“ и Богдану Ђутковићу (постхумно) из Месне организације „Дунавски кеј“. Захвалница УВПС додељена је Ранку Спалевићу, председнику Удружења бораца НОР-а општине Нови Београд.

Седницу је закључио председник Божић Бабић честиткама поводом предстојећих празника, уз жељу за добро здравље и успехе у раду у 2022. години.

Симеон Туманов

Ниједна пандемија није само биолошки феномен. У великој мери оне утичу на друштво изазивајући дуготрајне психо-социјалне импликације, од којих многе надживе саму пандемију. У случају актуелног вируса ковид 19, иако се он сматра глобалним јавноздравственим проблемом, за старије грађане је од почетка јасно дефинисан повећан ниво ризика. Убрзо се показало да је осим веће подложности вирусу, и изолација била њихов нови изазов, онај за који многи који раде са старијима страхују да би могао имати озбиљне и дуге последице.

Многи од 1,3 милиона становника америчких домова за старе, како показују прва истраживања, већ су изложени ризику од усамљености, што додатно може угрожити њихово физичко и ментално здравље. Страх од заразе код њих је додатно погоршан пошто подршка на коју су се обично ослањали, попут организационих друштвених активности и посета породице и пријатеља, није била доступна.

Истраживање које је у јулу и августу прошле године међу корисницима домова за старе у 36 држава спровео непрофитни институт Алтарум, показује да су ограничења пандемије утицала на скоро сваки део њихових живота, посебно на њихово ментално здравље.

Више од три четвртине (76 одсто) испитаника рекло је да се осећа усамљеније под ограничењима, што није изненађујуће јер је скоро две трећине њих (64 одсто) навело да више не напуштају собу да би се дружили са осталима. Само 28 процената је изашло напоље на терасу, простор за седење или слично место ради свежег ваздуха најмање једном недељно, у поређењу са 83 одсто њих који су то чинили пре ковида.

Више од половине (54 одсто) не учествује у било каквим организованим активностима, као што су часови вежбања, састанци корисника или верске службе, док је то пре марта 2020. био случај само код 14 одсто становника домова. Само 13 одсто испитаника је рекло да једе у заједничкој трпезарији, у поређењу са 69 процена оних који су то чинили пре пандемије.

Ограничења која су имала за циљ да корисници домова остану сигурни и здрави, значајно су утицала на њихов свакодневни живот. А и поред тога што су се и корисници и запослени борили са повећаним стресом, заштита менталног здравља није увек била доступна јер нико споља, па ни психолози, није могао да уђе.

Психолог Карен Фингерман, професорка хуманог развоја и породичних наука на универзитету у Остину, Тексас, каже да врста породичног раздвајања коју ковид 19 изазива не подстиче само повећану усамљеност, већ праву тугу за породицом од које су одвојени.

- Раздвајање од некога кога волите превазилази изолацију; то је губитак нечега што се не може заменити - каже она. - А губитак те везе је прилично дубок.

Лиса Браун, професор психологије на универзитету Пало Алто, која истражује трауму, стрес и старење, подстиче психологе да изналазе начине да се старијима што пре омогући лакше повезивање са вољенима. Она сама, како каже, редовно шаље разгледнице, старе породичне фотографије и мале поклоне свом оцу који живи у једној заједници за старе. Такође

Коронавирус: суочавање са стресом и страхом

СНАГА ПОДРШКЕ

Усамљеност је и моћан фактор ризика за депресију и когнитивне поремећаје, посебно када је хронична, и повезана је са недостатком физичке активности. Многи старији људи живе сами. Многи нису добро упућени у нове технологије што повећава емоционално удаљавање ако изостане чак и дигитални контакт са породицама.

Породица је најзначајнији ослонац старијих особа

Вирус корона је изменио начин живота и навике људи

га неколико пута дневно зове телефоном и подстиче своју браћу и сестре да учине исто, тако да он има сталну комуникацију са онима које воли. Разноликост комбинована са редовним контактом може помоћи у ублажавању монотоније, изолације и несигурности, за које Браун каже да могу бити врло опасне за становнике домова за старе. Због тога стручњаци наглашавају да старији морају остати укључени у доношење одлука на породичном нивоу, јер је социјална повезаност од суштинске важности, заједно са социјалном интеграцијом.

Сигурност је први корак ка осигурању менталног мира и квалитета живота. Било који облик стреса повезан је са смањењем имунитета, што може да наруши већ ослабљени физиолошки одбрамбени систем код старијих особа.

Усамљеност је и моћан фактор ризика за депресију и когнитивне поремећаје, посебно када је хронична, и повезана је са недостатком физичке активности. Многи старији људи живе сами. Многи нису добро упућени у нове технологије што повећава емоционално удаљавање ако изо-

стане чак и дигитални контакт са породицама.

За њих је витално важно пружање емоционалне подршке. Осигуравање основних потреба, сигурности и достојанства помоћи ће им да се ослободе стреса и лакше боре против усамљености, посебно у ситуацијама изолованости. Психолози кажу да их треба подстицати да артикулишу шта их мучи, бавити се њиховим сумњама, схватати их озбиљно. Разумети да је некоме мрско да буде етикетиран као „рањив“, то је прилично стигматизујуће и изазива страх.

Тренутно се у свету ради више студија које ће тестирати интервенције усмерене на спречавање или умањење појаве депресије и усамљености међу најугроженијима, како би се ублажила анксиозност повезана са пандемијом. Сва та истраживања за полазну тачку имају став да је старијој популацији, поред здравља, неопходно сачувати самосталност, поштовање и достојанство.

М. Јовановић

Извор: Глас осигураника

Из Ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића

БРУТАЛНО БОМБАРДОВАЊЕ НАСЕЉА

Пробудио ме разговор људи из обезбеђења у ходнику испред моје собе. Чујем их, иако говоре шапатам. Не знам колико дуго сам спавао. Било је 6.05 часова. Размичем завесу. Дочекује ме леп сунчани дан. Ађутант Мирко пакује моје ствари и преноси у возило.

Са Лазаревићем и Ђаковићем пијем јутарњу кафу. Лазаревић ме информиса шта се све догађало на Космету у току ноћи. Завршена је противтерористичка акција „Малишево“ и у току је преписивање јединица за акцију „Јабланица“.

Генерал Лазаревић реферише да су дејства авијације почела у 1.25 часова. Са четири пројектила гађани су положаји 15. оклопне бригаде у околини Приштине. У 1.30 часова са три пројектила бомбардовано је шиптарско село Ноговац, јужно од Ораховца. Према првим извештајима, погинуло је 11 мештана, а пет је тешко повређено. Поручено је 15 кућа, уништено неколико моторних возила и пољопривредних машина. До сада су идентификована четири лица: Ђазим Краснићи, Махмут Краснићи, Хисен Жунићи и Хисени Ељшани. Тешке телесне повреде задобили су: Валентина Ешљани, Ридван Бериша и Едониса Гаши. У току су истражне радње. Нико од нас није знао да ли у овом селу живе Срби или други неалбанци. Међутим, то није било све. Генерал Лазаревић наставио је да реферише. У 1.45 часова авијација је са више пројектила велике разорне моћи бомбардовала село Самоково, јужно од Куршумлије. Један од пројектила погодио је кућу и усмртио Вучину Стевановића, војног обвезника 95. војнотериторијалног одреда. Кућа је разорена, а тешке телесне повреде задобио је његов брат Верољуб. Други пројектил пао је у непосредној близини средњовековног манастира Св. Богородица, на ушћу Косанице у Топлицу. Остала два пројектила пала су на улаз у село Пепељевац и оштетила пругу Куршумлија–Прокупље и трафостаницу. Од снажних детонација оштећено је на десетине кућа, а последице бомбардовања претрпео је и град Куршумлија.

У исто време бомбардована је Касарна „Цар Урош“ у Урошевцу. Нанета је велика материјална штета, од експлозије и пожара.

У току ноћи извршено је довођење и прихват два маршевска ешелона 37. моторизоване бригаде. Долазак преостала два планиран је за 3. април 1999. до 2.00 часа.

Генерал Лазаревић реферише да су завршене припреме за довођење Седме пешадијске бригаде која треба да стигне на Косово и Метохију у току 4. априла 1999. године.

Погођен авион

У току ноћи дејством артиљеријско-ракетних јединица ПВО системом КУБ, оборена је једна крстарећа ракета и погођен авион, који је успео да одлети у Македонију. Наши граничари учили су да је авион експлоди-

рао у ваздуху изнад Тетова.

После генерала Лазаревића, на основу борбених извештаја из јединица, реферишао је генерал Ђаковић. У 4.00 часа гађано је 236. техничко складиште погонског горива 201. позадинске базе. Оштећени су објекти у складишту, бензинска пумпа, пралиште аутомобила и магацин ситне амбалаже. У исто време, са четири пројектила, бомбардована је Касарна „1.300 каплара“ у Врању. Према извештају Команде Нишког корпуса, од силне експлозије у кругу касарне направљен је кратер ширине око 30 и дубине шест до осам метара. Околне улице затрпане су камењем и грађевинским материјалом. Сва стакла на становима, у стамбеној четврти „Југославија“, која се налази на стотину метара од касарне, су полупала, као и на објектима погона фабрике дувана. Штаб Цивилне заштите Врања известио је Команду Нишког корпуса да је људство које је обезбеђивало касарну било у склоништима и да нема жртава. У касарни је уништен павиљон за смештај људства, објекат кантине и приручни магацини. Начелник Штаба Армије, генерал Стојимировић, и командант Нишког корпуса, генерал Николић, извршили су обилазак касарне и послаће детаљан извештај.

У 4.25 часова са шест пројектила гађано је и складиште погонског горива у селу Грабовница, јужно од Лесковца, без последица. Генерал Ђаковић је информисао да је Команда Армије доставила измењено „Наређење за довођење и препотчињавање Седме пешадијске бригаде Команди Приштинског корпуса“ (стр. пов. бр.250-193, од 2. априла 1999. године). Наређењем је регулисано да се препотчињавање изврши 3. и 4. априла 1999. године, у региону Ђураковца. Довођење Бригаде извршиће се конованим маршем у четири маршевске колоне, правцем Крушевац–Рашка–Косовска Митровица–Ђураковац и железницом правцем Крушевац–Краљево–Рашка–Косовска Митровица, а затим сопственим ходом до Ђураковца. Дана 3. априла 1999. године, са почетком у 5.00 часова, маршује прва колона, састава Први и Други пешадијски батаљон. Командант колоне је потпуковник Радивоје Лазич. Друга колона састава: део команде бригаде са приштапским јединицама, Седми мешовити противоклопни артиљеријски дивизион, без батерије СО 90 мм маршује у 9.39 часова. Командант колоне је командант бригаде, пуковник Миломир Ђирковић. Дана 4. априла 1999. године, са почетком у 5.00 часова, маршује трећа колона састава: део Команде са приштапским јединицама и Позадинским батаљоном. Командант колоне је мајор Милош Перић. Че-

тврта колона, састава Трећи пешадијски батаљон и инжињеријски батаљон, маршује од 9.30 часова. Командант колоне је потпуковник Ранко Тодосијевић.

Попуна јединица

Железницом се превозе: инжињеријске машине – три дозера, два утоваривач УЛТ-160, један грејдер, три копча КН 251 и један тенк за извлачење; борбена возила – 1 БТР-50ПУ, шест самоходних оруђа 90 мм и шест противавионских топова 20/3 мм.

Генерал Ђаковић је објаснио да је претходна наредба промењена после извршеног извиђања и послата је заменику начелника ШВК, генерал-пуковнику Марјановићу.

У консултацији са генералом Лазаревићем одлучено је да се Седма пешадијска бригада ангажује у одбрани на Другом појасу, у зони село Ђураковац, село Брабонић, Србица и Клина.

Штабу Врховне команде послат је извештај стр. пов. бр. 2676-8 о попуни артиљеријских јединица армије: 203. мешовите артиљеријске бригаде 108%, 150. мешовите артиљеријске бригаде 68%, 52. мешовите артиљеријске бригаде 56% и Прве мешовите артиљеријске бригаде Прве армије 56 људи.

Генерал Ђаковић информисао је о „Плану довођења 37. моторизоване бригаде“, који је израдила Команда Ужичког корпуса. Према том Плану, главне снаге 37. моторизоване бригаде (Команда са приштапским јединицама, Први механизовани батаљон, Хаубички дивизион 122 мм, Лаки артиљеријски дивизион ПВО) маршују 2. априла 1999. године.

Почетак марша у 0.00 часова. Остале снаге маршују 3. априла 1999. године. Почетак марша у 2.00 часа.

Када је завршио са реферисањем, наређује Ђаковићу да организује израду нових наређења и информација за јединице Армије, и то: (1) „Наређење о мерама за спречавање заробљавања војника и старешина Приштинског корпуса“; (2) „Информацију о појави појединачних случајева пљачки и других криминалних радњи и мерама које су предузете против учинилаца“; (3) „Наређење Команди војног округа Приштина за обезбеђење складишта „Локаре“; (4) „Наређење за препотчињавање дела 211. оклопне бригаде Приштинског корпуса“ са роком довођења 5. април 1999. године у регион Подујева.

Упућујем замерку Ђаковићу што ме није на време упозорио на бројне активности које су планиране за данашњи дан, а посебно довођење три јединице на Косово и Метохију.

У приспелим информацијама значајни су подаци: да су граничне јединице оружаних снага суседних земаља и даље у пуној борбеној готовости, да појачано прате активности наших граничних органа и јединица и да се у наредним данима очекује повећање броја граничних инцидената на државној граници према Македонији; потврђени су подаци да се на Косову и Метохији налазе припадници специјалних снага САД и НАТО-а, из чијег су састава припадници Нишког корпуса заробили два подофицира и једног војника. У вези са тим треба очекивати њихов покушај проналажења и извлачења заробљених „маринаца“, али и отмицу наших војника и старешина ради размене.

Интензивирање напада

Јединице НАТО-а које су биле размештене у приграничном појасу, северно од Куманова, повучене су 10-15 километара у дубину македонске територије.

У току претходне ноћи регистровано је 206 авио-полета НАТО авијације, од којих 168 борбене авијације.

НАТО наставља другу фазу ваздухопловне операције, без индикатора који би указивали на обуставу дејстава. Команда НАТО-а планира интензивирање напада и проширује листу циљева на цивилне објекте. Због тога је одлучено да се повећа број авиона и беспилотних летелица. Према сазнањима, команда НАТО-а пребацила је јединицу за спасавање оборених пилота на Аеродром „Петровац“ код Скопља.

У циљу стварања услова за ефикасније извиђање терена и гађања циљева у условима ограничене видљивости формирана је специјална јединица „Петећа коњица“ за осветљавање циљева на Косову и Метохији. Јединица у свом саставу има 18 хеликоптера – шест транспортних хеликоптера ЦХ-47, шест хеликоптера „Пума“ и шест хеликоптера „Апач“.

У Куманову, у Касарни „Х.Т. Карпош“, инсталиран је радар, а у непосредној близини постављен је лансирни уређај ракетног система ПВО „Навк“. Било ми је јасно да је НАТО поставио овај систем да би открио и гађао наш ракетни систем Р-65 „Луна“. Међутим, сигуран сам да агресор још увек није открио рејон распореда „Луне“. Да јесте, сигурно би га гађао.

Ударна група носача авиона „Теодор Рузвелт“ упловила је у Јадран. Четири брода из његове пратње наоружана су крстарећим ракетама. САД су најавиле пребазирање још 12 авиона Ф-117 и 10 авиона А-10. После ових информација питао сам шта ће још планери НАТО-а да предузму да би нас уништили.

Разбијене ШТС прешле су у Македонију, у рејону Тетова, где стално пристижу Шиптари мобилисани у дијаспори, највише из Швајцарске и Немачке.

Упознао сам Лазаревића са одлуком да одложи обилазак 175. пешадијске бригаде, због тренутне ситуације и вратимо се на командно место да пратимо припреме за довођење Седме пешадијске бригаде и 37. моторизоване бригаде, делова 211. оклопне бригаде и Борбене групе 63. падобранске бригаде.

Пролазимо поред вештачког језера из кога се Гњилане снабдева водом и улазимо у село Паралово. Од овог села почиње успон ка превоју Андровачке и планине Кознице. Не знам због чега, али путовање овом деоницом, увек ми је неугодно, иако на овом

простору, до сада шиптарски терористи ни су нападали јединице Војске и МУП-а.

На самом превоју пут се одваја десно према североистоку и вијуга према Новом Брду. Некада општина, Ново Брдо, је сада најнеразвијенији град на Космету. Познат је још из средњег века као богат рударски крај, где је кован први новац. Крећемо се путем и после десетак минута стижемо у центар некадашње општине, са неколико мањих стамбених зграда и десетак кућа. Обилазимо неколико локација које пружају добре услове за организацију командног места.

Напади авијације НАТО-а

У повратку ка Приштини, код Грачаничког језера, надлећу нас авиони. Праве маневар према истоку, затим заокрет ка северу и обршавају се ка репетитору Стационарног чворишта везе „Бутовачки брег“. Гледам све

НАТО је углавном гађао цивилне циљеве

време ракетирање овог чворишта везе. После напада авиони су изнад наших глава одлетели према Македонији. Настављамо покрет и за 15 минута стижемо на Командно место „Кишница“.

Старешине Команде Приштинског корпуса и Истуреног командног места Треће армије враћају се у зграду после узбуне. Са њима је и новинар и ратни репортер РТС-а, Милован Дреџун.

„Па где сте ви, генерали. Идете у обилазак без свог ратног друга.“

„Шта да радимо када тебе нигде нема. Крјете се и ти и Тома“, шали се Лазаревић.

„Кријем се, али по чукама и брдима. Знате ли где смо синоћ били. Тачно изнад бране на Грачаничком језеру и све смо снимили“, хвали се Дреџун и предлаже да Лазаревић и ја дамо изјаве, о обилазке јединица. Прихватам да изјаву да генерал Лазаревић, а да ја то урадим касније.

У Команди пијем кафу и слушам Лазаревићеву изјаву да су „јединице Приштинског корпуса спремне да спрече сваки покушај упада, или пробоја државне границе, јер је приметно гомилање терористичких снага у заграничном подручју на територији Албаније и Македоније, а провокације и напади на наше органе обезбеђења свакодневни. НАТО агресор практично, користи терористичке снаге као први борбени ешелон за евентуалну копнену агресију на нашу земљу. Међутим, систем одбране државне границе у зони корпуса је потпуно стабилан и у пуној борбеној и оперативној готовости“, нагласио је генерал Лазаревић.

Из Оперативног центра добијам информацију о авијацији агресора. У 11.00 часова бомбардована је подручје општине Клина.

Циљ и последице још нису познати. Са два пројектила у 11.45 часова гађан је телевизијски репетитор на планини Цвилен, јужно од Призрена. Оба пројектила су промашила мету. У исто време, касетним бомбама засути су војни и цивилни објекти у рејону Старог Трга, код Косовске Митровице. У нападима је нанета велика материјална штета на цивилним зградама. Међу припадницима 125. моторизоване бригаде и 58. пешадијске бригаде није било људских жртава. Два пута, са укупно четири пројектила, бомбардована је Ђаковица. Последице још нису познате.

У 13.00 часова Лазаревић извештава о последицама бомбардовања авијације у рејону Клине у 11.00 часова. На мети је била Борбена група „5“ 125. моторизоване бригаде у рејону села Вољујак, јужно од Клине. Последице, седам рањених, од којих један

официр и шест војника. Извршено санитетско збрињавање.

Начелник Штаба Армије извештава ме да је извршено командантско извиђање са старешинама 63. падобранске бригаде и да у току сутрашњег дана у 9.00 часова крећу на задатак две борбене групе. Локације очекујућих рејона и задатке доставиће у посебном извештају.

Међу армијским документима су извештаји о мобилизацији јединица Армије: у току је мобилизација Треће чете Трећег батаљона војне полиције и 21. батаљона војне полиције; Друге пешадијске бригаде Нишког корпуса, попуњене 65% или са 3.480 људи; Трећи батаљон Друге пешадијске бригаде са укупно 279 људи, препотчињен је 252. оклопној бригади, а за два дана нарашће на 454 људи; извршена је делимична мобилизација Четврте моторизоване бригаде Нишког корпуса – мобилисане су Команда са приштапским јединицама, Прва чета и Команда Трећег моторизованог батаљона, Први хаубички дивизион 122 мм, ракетни систем ПВО С-2М, Пионирски вод и део Позадинског батаљона. Укупно 1.793 или 38% од ратне формације; извршена је мобилизација 211. оклопне бригаде, укупно 3.152 или 92% у односу на ратну формацију; наређена је мобилизација Другог пешадијског батаљона и хаубичког дивизиона 122 мм 135. пешадијске бригаде, 42. допунског батаљона Нишког корпуса, 52. допунског батаљона Приштинског корпуса са почетком у 6.00 часова 3. априла 1999. године; од мобилисаних послуга за „Гвоздице“ хаубичког дивизиона 211. оклопне бригаде биће упућено пет, једна је неисправна и биће превезена 4. априла 1999. године.

ТАЈНА БАНСКИХ ДВОРА

Седиште побуњеничких снага у Хрватској које су се одметнуле против СФРЈ бомбардовано је 7. октобра 1991. године и то је, према међународном ратном праву, био легалан и легитиман циљ јер је одатле командовано убијањем цивила и уништавањем имовине. По другој верзији експлозију су намерно изазвали хрватски терористи.

ПИШЕ ЗВОНИМИР ПЕШИЋ

Жупанијско државно одвјетништво у Загребу оптужило је негдашњег команданта 5. ваздухопловног корпуса са седиштем у том граду Љубомира Бајића (тада пуковника по чину), због бомбардовања Банских двора 7. октобра 1991. године, „политичког седишта Хрватске, на тргу св. Марка на историјском Градецу“. У монографији „Атентат на Хрватску“ објављеној 2016. године, тај акт окарактерисан је као класични чин државног тероризма ЈНА.

Да ли су радње описане у оптужници заиста извршене (а нису) или су резултат конструкције тужилаштва на основу полустинитих и лажних исказа сведока, показате време. Између осталог Тужилаштво је узело као доказ то што је генерал Бајић два пута, гостујући на неким телевизијама, да би заштитио своје пилоте, у извесном смислу преузео одговорност као њихов командант.

На дан (7.10.1991. године), када су гађани Бански двори, Хрватска није била међународно призната држава, већ федерална јединица СФРЈ. Објект Банских двора је користио Фрањо Туђман који се налазио на челу нелегалних и нелегитимних оружаних снага побуњеника и вршио формалну и фактичку власт над њима. Из тог објекта је руководио и командовао оружаним формација и примао извештаје о току и ефектима борбених дејстава. Седмог октобра 1991. године у преподневним сатима у просторијама Банских двора примио је тадашњег помоћника ратног команданта града Вараждина и помоћника министра одбране Стјепана Аданића који му је реферисао о стању из своје надлежности и од Туђмана примио задатке. О томе постоји видео запис са изјавом Аданића датај првом програму Хрватске телевизије.

Велика је командантска одговорност: генерал Бајић данас и из времена када је био командант корпуса

У објекту Банских двора су се налазили и припадници оружаних формација Фрање Туђмана, односно друге стране у оружаном сукобу, укључујући и његов ратни кабинет.

Очевици

Десио се 7. октобар. Нешто је експлодирало. Ударило у главу. У ратној пракси би то могло да се тумачи као примена доктрине обезглављивања противника. То је владајућа доктрина и у ратним операцијама НАТО-а, чији је Република Хрватска сада и члан. После Банских двора, свако је могао да се замисли шта ће бити следеће на удару. Заиста се изван Загреба поуздано не зна шта се десило. У то време још је трајало извлачење јединица ЈНА из Словеније а 5. корпус је из ваздушног простора (надлетањем колоне моторних возила и железничких композиција авионима и хеликоптерима) обезбеђивао извлачење људства.

Очевици, наводно, тврде да су авиони долетели из правца Удбина и Бихаћа, где су се налазили војни аеродроми, а други су упорни да докажу како су авиони долетели из правца Винковаца. Мо-

гућа је и варијанта да су Хрвати сами изазвали контролисану експлозију, која је због нестручног руковања била јача од планиране, како би пред међународном заједницом оптужили ЈНА за напад на, по њима, заштићени објект.

Жупанијско државно одвјетништво је поставило оптужбу на тези међународног оружаног сукоба и примени норми

Бански двори после експлозије 7. октобра 1991. (из књиге „Атентат на Хрватску“)

Хрватски војник миноистраживачем претражује двориште Банских двора (из књиге „Атентат на Хрватску“)

Дворана за одржавање седница Врховног државног већа (из књиге „Атентат на Хрватску“)

међународног ратног права. У светлу међународног права, тај сукоб је имао карактер немеђународног оружаног сукоба који се одвија на територији државе између оружаних снага те државе и организованих оружаних група под од-

Следом изложеног чињеничног стања Фрањо Туђман и објекти које је он користио у функцији руковођења и командовања у смислу Женевске конвенције и Допунских протокола представљали су легитимни војни објекат дејства, односно искључена је противправност његовог убиства, па дело (радња човека) за које је подигнута оптужница нема кривични карактер. Бански двори су били легитимни војни објекат дејства јер је неутралисање лица које командује оружаним формацијама друге стране у оружаном сукобу оправдана војна потреба, а убиства у оружаној борби не сматрају се злочинима

говорном командом које контролишу део своје територије, што омогућава да врше одрживе војне операције, због чега се примењује Додатни протокол II уз Женевске конвенције.

Оружани сукоб јединица ЈНА и паравојних снага Хрватске има карактер унутрашњег сукоба. Следствено томе савезна држава, СФРЈ, имала је право да предузме мере, укључујући и оружану акцију, на основу свог унутрашњег законодавства или да квалификује те мере као самоодбрану на основу међународног права, каже за „Печат“ пилот и генерал-мајор у пензији Љубомир Бајић, који је као дете на својој кожи искусио све страхоте усташке НДХ. Био је заточеник сабирног логора Цапраг код Сиска. Као избеглица дошао је у село Тропоља код Свилајнца, где је дочекао крај рата. Био је свестан шта се догађало 1991. године и није могао да остане равнодушан.

Следом изложеног чињеничног стања Фрањо Туђман и објекти које је он користио у функцији руковођења и командовања у смислу Женевских конвенција и Допунских протокола пред-

РЕЗИДЕНЦИЈА АНТЕ ПАВЕЛИЋА

Зграда Банских двора која је од 1941. године до 1945. године била позната под називом „Поглавнички двори“ јер је служила као резиденција Анте Павелића, челника НДХ.

Из те зграде су издавана наређења о заробљавању, мучењу и убијању Срба и других нехрвата током Другог светског рата.

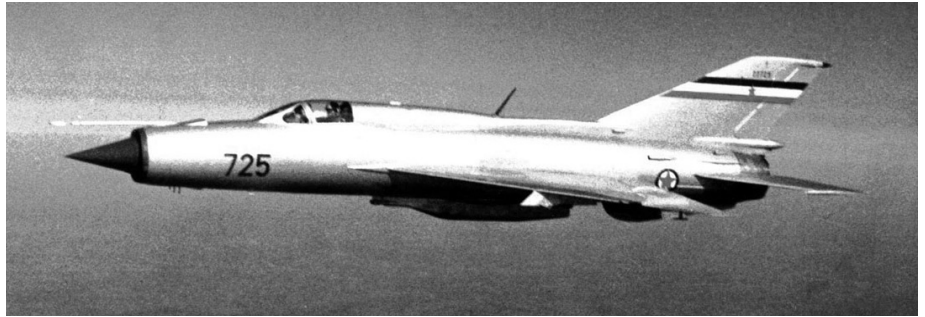
стављали су легитимни војни објект дејства, односно искључена је противправност његовог убиства, па дело (радња човека) за које је подигнута Оптужница, нема кривични карактер. Бански двори су били легитимни војни објект дејства јер је неутралисање лица које командује оружаним формацијама друге стране у оружаном сукобу оправдана војна потреба, а убиства у оружаној борби не сматрају се злочином.

У ноћи између 5. и 6. октобра 1991. године, по наредби Фрање Туђмана, извршени су оружани напади на објекте и људство у Делницама, Самобору, Карловцу, као и на Команду Војнопоморске области у Сплиту. Уместо деблокаде касарни и војних објеката, Туђман је одлучио да оружане формације Хрватске крену у њихово заузимање где год за то постоје услови. Наредио је општу мобилизацију, блокаду и напад на касарне ЈНА. Тиме је починио најтежи ратни злочин злочин против мира!

„На простору одговорности 5. војне области која се поклапа са одговорношћу 5. корпуса РВ и ПВО десили су се многи злочини попут масакра на коранском мосту. Резервисти ЈНА, већином Кордунаши, ликвидирани су са највећом бруталношћу. Прво им је пуцано у ноге, а када су попадали као сноплје, поклали су их. Мени су из састава Корпуса оборана два пилота, Томић и Нуспахић, коме су пуцали у тестисе. Веома ме је погодио и случај интендантског капетана прве класе Јана Валентина који је ишао да превезе воду у чету Ваздушног осматрања, јављања и навођења (ВО-ЈИН). На скретању за Сисак, извучен је из возила и цео оквир је испалењ у њега. Био је душа од човека“, каже генерал Бајић и наставља: „Свима је познат случај Бјеловар, где се команда бригаде предала. Пуковника Рајка Ковачевића скинули су у доњи веш и, заједно са још двојицом официра, убили га испред строја на зверски начин. Потом су довели грађане да пљују и уринирају по њему. Војни врх није ништа предузео да би се спасили људе и јединице у окружењу. Били смо препуштени сами себи. Непријатељска пропаганда је говорила да је ЈНА напала Хрватску. Ја велам: да је хтела да нападне, не би остала у касарнама, него би отишла на борбене положаје. Прекинули су снабдевање хлебом јединица ЈНА, искључили струју и воду касарнама. Из ваздуха смо дотурали хлеб и конзерве. Једне ноћи храна је грешком пала тамо где су били хрватски војници. Нису јели ту храну јер су говорили да су им намерно бачене за троване намирнице“, наводи он.

„Цивилна“ жртва

Оптужницом се тврди да је Марко Ми- хић (рођен 6. 3. 1949. године у месту Кра-

Авион МиГ-21 којим је пилотирао Љубомир Бајић

Појлед на подземни бихаћки аеродром

ље, општина Бихаћ, са пребивалиштем у Великој Горици, улица Цвјетно насеље 13/3) цивилна жртва страдала услед распрскавајућег дејства пројектила.

Међутим, супротно наводима Оптужнице, Марко Ми- хић је био припадник Градског секретаријата за народну одбрану Града Загреб и тиме припадник оружаних формација друге стране у сукобу у смислу Женевских конвенција. У његовом цепену је приликом увиђаја пронађена легитимација Градског секретаријата за народну одбрану града Загреб са бројем личне карте: 824077. Поред тога пронађени су и кључеви од службеног возила марке Лада циви са и кључеви од камиона цистерне испред улаза у Оперативни центар Главног Стожера Хрватске Војске. Марко Ми- хић је обављао дужност обезбеђења цистерне са водом (а Стјепан Аданић у својој књизи наводи „цистерне са горивом“), постављене на Дубравкином путу испред улаза у објект који у свом исказу Стјепан Месић назива „склоништем“ а који је заправо простор у којем је био смештен Оперативни центар „Главног Стожера Хрватске Војске“, због чега он није имао статус цивила већ према законима и обичајима ратовања, односно према Женевским конвенцијама, статус припадника једне од зараћених страна. Он је због тога пред-

ОРУЖАНА ПОБУНА

Сабор Хрватске је 21. децембра 1990. године изменио Устав и између осталог српски народ у Хрватској лишио конститутивности и свео на националну мањину, што је изазвало пораст националних тензија.

Активима оружане побуне и тероризма са намером рушења СФРЈ, утврђеног државног уређења, ради сецесије дела њене територије и стварања нове државе, Републике Хрватске, отпочео је грађански рат са катастрофалним последицама. Средином маја 1991. године, супротно Уставу СФРЈ и савезним законима, формиране су Прва, Друга, Трећа и Четврта бригада Збора народне гарде.

стављао легитимни војни објект дејства заједно са простором у којем се налазио Оперативни центар Главног Стожера Хрватске војске, услед чега нема места примени одредбе члана 13 допунског протокола Женевским конвенцијама о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 12. августа 1949. године, како стоји у Оптужници.

У монографији „Атентат на Хрватску“ у делу казивања Звонимира Амбринца,

ОСВЕТЛАЛИ ОБРАЗ

У саставу 5. ваздухопловног корпуса РВ и ПВО чији командант је био пуковник Љубомир Бајић налазило се 2.238 професионалних припадника (официра и подофицира), 5.184 војника и 389 грађанских лица на служби у ЈНА. Припадали су свим националностима: Југословени, Хрвати, Срби, Македонци, Муслимани, Мађари, Словаци, Русини, Албанци и Словенци.

Пети корпус је био најефикаснији састав тог нивоа у ЈНА јер је у борбеним дејствима, ангажујући се на позив јединица и уз одобрење војног врха, отклонио многе опасности и учинио да губици јединица ЈНА буду мањи.

страна 164 књиге пише: „Ноћ с недеље на понедељак 6./7. листопада 1991. била је ко зна која по реду коју сам провео као дежурни часник у Оперативном Центру...У 7.05 објављујемо прву зрачну узбуну тога дана. Пуно је небо авиона, све пратимо на радарском екрану. Систав је умрежен од метеоролошких, радарских, визуелних те оних радара који су обрађени од пљачке ЈНА. У 13,30 радарска постаја у Великој Буни се предала. ...У 14,47 први артиљерац ПЗО Звонко Абринац дао је зрачну узбуну – грешком, интуицијом, исчитавањем слике зрачног простора, предосећајем? Није важно, било је то „Богом Звонко дано“. У 15,01 ракетирају се Бански двори у центру Загреба. Минуту након тога напада се излаз на Дубравкин пут. На улазу су убили војника – возача цистерне и ранили тројицу људи. ...Од 15,28, па надаље је класични масовни зрачни напад с аеродрома Пула, Бихаћ и Бања Лука. У зраку је 30 – 40 зракоплова“.

Изјава Милана Леласа дата је уз коришћење његовог дневника – радне бе-

На једној свечаности у Бихаћу (генерал Бајић је други здесна)

лежнице, где су записани подаци у реалном времену.

Мировање ракета

Установљено је да је у простору у коме су се догодиле експлозије био смештен Оперативни центар Главног стожера.

У подигнутој оптужници против генерала Бајића се још наводи да су Бански двори 1991. године били споменик културе, а заправо проглашени су тек 2006. године, о чему постоји валидна документација.

Хрватске паравојне снаге су у центру Загреба имале средства противваздушне одбране (ПВО), међу којима и борбени систем „Стрела 10“. У то време нелегитимни Стожер хрватских ОС успоставио је и систем радарског осматрања и праћења ситуације у ваздушном простору изнад „лепе њихове“. Просто је невероватно да ПВО није реаговала на лет авиона, што чини вероватнијом тезу да су хрватски терористи „потпалили“ експлозив у унутрашњости Банских двора. Средства ПВО била су у функцији противваздушне одбране три објекта заштите: Оперативног центра Главног стожера хрватске војске у „тунелу“ на Дубравкином путу односно Ткалчићевој улици (два улазно-излазна отвора једног објекта: у Ткалчићевој и на Дубравкином путу), командног места самозваног врховног команданта оружаних формација Хрватске, Фрање Туђмана, зграде Банских двора и Министарства одбране у згради Сабора.

Хрватске паравојне снаге су у центру загреба имале средства противваздушне одбране (ПВО), међу којима и борбени систем „Стрела 10“. У то време нелегитимни Стожер хрватских ОС успоставио је и систем радарског осматрања и праћења ситуације у ваздушном простору изнад „лепе њихове“. Просто је невероватно да ПВО није реаговала на лет авиона, што чини вероватнијом тезу да су хрватски терористи „потпалили“ експлозив у унутрашњости Банских двора

„Пилоти су те 1991. године полетали у смрт по мојим наређењима. Мени су наређивали из Штаба Врховне команде ОС СФРЈ. Током службовања, па и у том рату, нисам погазио дату војничку заклетву „да ћу бранити независност, уставни поредак, неповредивост и целовитост СФРЈ“. Био сам спреман да се до краја жртвујем на праведној страни“, истиче генерал Бајић.

За очување живота и здравља поверених људи и деветнаестогодишњака – војника, пред војним руководством, пред њиховим породицама и пред читавим народом, одговарао је њихов командант оптужени генерал Љубомир Бајић.

Крај ове приче још једном указује на сумњу да су Банске дворе гађали авиони РВ и ПВО.

Осмог октобра, дан после наводног бомбардовања Банских двора, Сабор Републике Хрватске донео је следећу Одлуку: „Република Хрватска од дана 8. октобра 1991. године раскида државно – правне везе на темељу којих је заједно са осталим републикама и покрајинама творила досадашњу СФРЈ“. У то време били су блокирани и нападани сви гарнизони ЈНА, осим Превлаке.

Да ли је одлука о раздруживању Хрватске од СФРЈ, крунски доказ да пилоти РВ и ПВО ЈНА нису бомбардовали Банске дворе? Да ли је то био режирани повод? Време пред нама, надамо се, разоткриће све тајне у вези са Банским

Генерал-потпуковник Душко Жарковић, командант Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране ВС

СПОСОБНИ СМО ДА ЗАШТИТИМО НЕБО СРБИЈЕ

Догодине очекујемо ново наоружање, модернизација „мигова 29“ одвија се по плану. – Проучавамо искуства из сукоба на подручју Нагорно-Карабаха, у Сирији, Либији и Израелу

Ова година је била година интензивне обуке и вежби за Ратно ваздухопловство и противваздухопловну одбрану. Сумирајући на крају године приказану способност на вежбама, уз оцене реализованих гађања, завршене обуке и преобуке појединаца, посада, послуга и јединица, задовољан сам оствареним резултатима. У току 2022. године очекује нас наставак интензивног опремања савременим средствима и системима уз интензивну обуку. Време испред нас од сваког појединца захтева максималну посвећеност, непрекидно индивидуално и колективно обучавање и усавршавање. Једино на тај начин бићемо у могућности да на прави начин одговоримо на изазове који нас очекују, каже у интервјуу за „Политику“ генерал-потпуковник Душко Жарковић, командант РВ и ПВО Војске Србије.

Недавно је на полигону „Пасуљанске ливаде“, приликом заједничке вежбе с припадницима Оружаних снага Руске Федерације, први пут у Србији изведено гађање циљева у ваздушном простору артиљеријско-ракетним системом „панцир С-1“. У чему је значај ове вежбе?

Вежба је највиши и најсложенији облик обуке где се команде и јединице обучавају и увежбавају за припрему и извођење операција. У склопу ове мултинационалне вежбе изведено је и гађање циљева у ваздушном простору, први пут на полигону у Србији. Бојевим гађањима проверена је оспособљеност јединице опремљене артиљеријско-ракетним системом „панцир С-1“ за дејства у стварним ситуацијама, као и могућност извођења овог гађања на полигону „Пасуљанске ливаде“. Ако узмемо у обзир да су оружане снаге РФ већ дужи временски период опремљене овим системом и да су имале прилику да га употребљавају у оружаним сукобима, јасно је колики је значај изведене заједничке вежбе. Постигнути резултати показују да су наши припадници одлично оспособљени, те да стојимо раме уз раме с руским колегама.

У септембру је изведено гађање ракетним системима „нева“ и „куб“ на полигону „Шабла“ на обали Црног мора. Да ли сте задовољни резултатима гађања?

За преко 80 одсто учесника гађања ово је било ватрено крштење. Обука и увежбавања која се реализују у ракетним јединицама, али и предзнања стечена на Војној академији и курсевима за подофицире предуслов су и гарант за постизање одличних резултата. Заиста је било задовољство посматрати само гађање, али још више видети мотивацију, жељу и вољу учесника да се свака мета обори.

У Бугарској су и наши пилоти извели ракетавање циљева у ваздуху авионима „миг 29“?

Круна сваке обуке је ватрено дејство, у овом случају по циљевима у ваздушном простору. Потврдили смо да поседујемо одлично оспособљене пилоте, техничаре као и официре за навођење, да је сваки минут обуке у јединици управо усмерен ка подизању способности за извршење наменских задатака. Захваљујући улагањима у авијацију у последњих неколико година, обезбеђена је потребна доступност

авиона „миг 29“ за обуку, чиме су створени услови да знатан број пилота, пре свега оних најмлађих, реализује ракетирање ваздушних циљева.

Да ли се модернизација авиона „миг 29“ реализује планираном динамиком?

Модернизација сложених средстава, у коју свакако спадају авиони „миг 29“, има неколико фаза. Паралелно с радом на ваздухоплову у циљу унапређењу техничких карактеристика, извршена је набавка савремених ваздухопловних убојних средстава, обука летачког и техничког састава. У самим радовима на ваздухопловима укључен је и део нашег техничког састава, што је још један показатељ стручности наших припадника. Пре извесног времена инсталиран је и модернизовани симулатор лета, што ће свакако утицати на уштеду ресурса, а пре свега на квалитет обуке. За сада се модернизација реализује планираном динамиком, а модернизоване ваздухоплове могли сте видети и на вежбама током ове године.

Деценијама није било набавке нових ваздухоплова и система ПВО, сада смо се на то навикли као на нешто уобичајено. Шта те набавке значе за РВ и ПВО и да ли ће их бити још?

Узевши у обзир да је РВ и ПВО опремљено најсавременијим средствима и системима у својим категоријама, онда је више него очигледно колико је то утицало на подизање способности. Карактеристике борбених хеликоптера Ми-17 и Х-145, даљински пилотирањих ваздухоплова ЦХ-92 и артиљеријско-ракетног система „панцир“, уз разноврсну палету убојних средстава, саме по себи говоре о новим могућностима РВ и ПВО. Знатно су унапређене способности за извођење ваздухопловне ватрене

не подршке, извиђања из ваздуха, транспорта ваздушним путем и заштите сопствених снага и објеката од дејстава из ваздушног простора. Све ово нам даје за право да се поредимо с најсавременијим армијама. Очекујемо да ће се опремање наставити и у наредном периоду.

Каква су искуства из употребе новонабављених система наоружања?

Има ли шта лепше од могућности да у војничкој каријери употребљавате најсавременије наоружање и опрему. Способност да можете летети у свим метеоролошким условима, дању и ноћу, дејствовати палетом различитих убојних средстава, изузетне прецизности и разорне моћи по циљевима на земљи и у ваздуху, на свим даљинама, улива сигурност сваком појединцу и јединици. Током претходне три године имали смо прилику да се у потпуности уверимо у могућност новонабављених средстава и система кроз реализацију свакодневних задатака, а пре свега у току вежби. Наша очекивања су у потпуности испуњена. Узевши у обзир оспособљеност за употребу расположивих савремених

Догодине очекујемо ново наоружање, модернизација „мигова 29“ одвија се по плану. – Проучавамо искуства из сукоба на подручју Нагорно-Карабаха, у Сирији, Либији и Израелу

Авиони МИГ 29 чувају наше слободно небо

Са гађања „Невом“ на полигону Шибла у Бугарској

средстава, са сигурношћу могу истаћи и да смо способни да се супротставимо савременим безбедносним претњама.

Када смо већ код савременог наоружања, можете ли нам нешто рећи о искуствима у вези са употребом беспилотних летелица ЦХ-92 кинеске производње?

Заиста је задовољство да смо једно од ретких ваздухопловстава, не само у региону него и шире, које је опремљено даљин-

ски пилотираним ваздухопловима. Искуства из последњих савремених оружаних сукоба показала су да су ове летелице масовно употребљаване и имале можда и пресудну улогу на исход сукоба. Ради се о вишефункционалним средствима која поседују могућност осматрања из ваздушног простора, преношењем слике ситуације на терену у реалном времену, уз могућност дејства по лако утврђеним објектима и оклопним средствима. Након нешто више од годину дана откако су ЦХ-92 у оперативној употреби у потпуности смо се уверили у њихове могућности, али и у њихов значај и улогу у извођењу операција.

Многи ће рећи да су подофицири кича сваке војске. Да ли сте задовољни интересовањем младих за подофицирски позив?

Ово је заиста значајна година за РВ и ПВО са становишта попуне подофицирским кадрам. Подизање стандарда припадника Војске Србије, побољшање услова за рад и могућност рада на најсавременијој техници свакако су имали утицаја на повећано интересовање младих за подофицирски позив. Поред школовања у Средњој стручној војној школи, основног курса за подофицире који завршавају професионални војници, ове године смо први пут имали попуну и лицима из грађанства која су завршила курс за подофицире за потребе РВ и ПВО. Сигуран сам да ће у наредном периоду, узевши у обзир најављено подизање примања припадника Војске Србије, уз набавку савремене технике и

добру медијску подршку, ово интересовање бити још веће.

У којој мери пратите искуства из савремених оружаних сукоба, шта је на вас оставило посебан утисак и шта би од тога требало применити у РВ и ПВО?

Наравно, као и у свакој професији, тако и у војној, уколико желите да идете у корак с временом, морате да пратите искуства других. Сведоци смо примене најсавременијих технолошко-техничких средстава и система у оружаним сукобима, подржане психолошким операцијама у циљу што већег утицаја на морал противника. Визуелизација бојишта је потпуна, темпо извођења операција страховито брз и скоро да немате прилику непосредног контакта с противничком страном. На подручју Нагорно-Карабаха, у Сирији и Либији масовно су употребљавани даљински пилотирани ваздухоплови, као и средства која су медији прозвали дроновима камиказама. Ипак, мислим да је у средствима информисања пренаглашен значај тих система наоружања, рат се не може добити само њиховом употребом, а и она, на крају, ипак зависи од обучености оних који их користе. Пратили смо и искуства ПВО Израела, суочене с масовним ракетним нападима на ову земљу. Сигурни смо да ћемо наставком опремања најсавременијим системима наоружања и имплементацијом наведених искустава наставити да развијамо оперативне способности у правом смеру.

Милан Галовић
Извор: Политика

СТРАНЦИ УЧЕ ОД НАС

Колико је међународних вежби изведено ове године?

У току ове године реализоване су три мултинационалне вежбе у организацији РВ и ПВО у Србији, уз истовремено учешће наших припадника на још четири вежбе за које су носиоци били други састави Војске Србије, као и на две вежбе у иностранству. Поред унапређења интероперабилности са оружаним снагама партнерских земаља, у склопу ових вежби размењујемо искуства и развијамо међусобно поверење. Увек можете да научите понешто од других, али је задовољство још веће када и други могу да науче од нас. За овогодишње вежбе је карактеристичан значајан искорак како у погледу садржаја вежби тако и у погледу бројности снага.

УВП Крушевац

ОБЕЛЕЖЕН
ПРАЗНИК ВЕТЕРАНА

У знак сећања на ослободилачке жртве у ослободилачким ратовима у Србији, цвеће су на Споменик српским јунацима положили, у име Војске Србије командант Гарнизона Крушевац пуковник Раде Рњаковић, са сарадницима. У име града Крушевца, венац је положила заменица градоначелника Весна Лазаревић. Венце су положили и начелник Расинског управног округа Бранислав Весић, представници Организације резервних старешина, СУБНОР-а, Удружења за неговање слободарских традиција, Ратних војних инвалида, Кола српских сестара и други.

Избором 4. децембра за Дан војних ветерана, обезбеђен је континуитет са ветеранима из времена балканских ратова, периода када је Србија ангажовала око 12 процената свог ста новништва у рату и све материјалне и финансијске резерве и, уз стварање Балканског савеза са својим суседима, успела да се заувек ослободи отоманских стега.

Бригу о ветеранима и задовољењу њихових потреба преузео је Министарство Војно, у оквиру Владе Краљевине Србије за коју су били од животног значаја као борци у ратовима који су уследили и у којима су учествовали.

Мр А. Симоновски

Делегација гарнизона полаже венац на Споменик ослободилацима из Првог светског рат

Земун

СТИГАО ДЕДА МРАЗ

Општинска организација УВПС традиционално сваке године додељује новогодишње пакетиће малишанима. То је учињено и ове године крајем децембра, а у одорама Деда Мраза се појавио секретар Општинског одбора УВПС Трајче Митушев.

Из рада Удружења војних пензионера
Црне Горе

ГОДИНА ЗНАЧАЈНИХ ОСТВАРЕЊА

Уз поштовања мјера заштите против корона вируса, у Подгорици је одржана седница годишње Скупштине Удружења војних пензионера Црне Горе. Скуп је отворио председник Скупштине Клепо Екрем, поздравив делегате и позвао да се минутом ћутања ода пошта преминулим војним пензионерима.

Услиједио је избор радних тјела Скупштине, усвајање пословника о раду и дневног реда. Извјештај о раду поднио је председник Удружења Жељко Вукић, уз напомену да су органи Удружења радили одговорно на обезбеђењу стечених права по основу рада у Војсци.

Питање на којем се много радило, а мало учинило је стамбена проблематика. Без стана је и даље 250 војних пензионера. Писани су захтеви, били више пута на разговору у Министарству одбране, а одговор увијек исти - сагледаћемо, видећемо, порадићемо, али од свега ништа. Црна Гора је и чланица НАТО-а. Нема државе у алијанси која се према својим војним ветеранима односи као Црна Гора. Поново је затражен пријем код министарке одбране, гдје би делегација изнела предлоге на који начин би пензионери који су више од 30 година без стана, коначно били збринут.

Војни пензионери су закинути и код прављења пензија и исплате разлике. Ветерани тужбама остварују своја стечена права. Судови су започели са доношењем позитивних рјешења и услиједиле су прве исплате по пресудама. Када се ово десило „ускочио“ је Врховни суд и све зауставио, тврдећи да су војни пензионери у потпуности измирили. Упућена је жалба Судском савјету Црне Горе.

Код војних пензионера, истакао је Вукић, уграђен је осјећај помоћи другу у невољи. Организовани су обиласци угрожених, болесних и усамљених пензионера и по потреби даје се једнократна новчана помоћ из средстава чланарине у износу од по 100 евра.

Сарадња са органима и инсти-

туцијама Црне Горе је добра, посебно са Министарством одбране, Фондом ПИО и Савезом пензионера.

Удружење је препознатљиво у међународној сарадњи удружења војних пензионера Европе и Азије – ИЦО. Делегације из Црне Горе су учествовале на конференцијама мира и пријатељства у Београду, Астани, Паризу, Прагу и Софији и дали значајан допринос у раду конференција. ИЦО пет година узастопно организује такмичење војних пензионера за најлепшу фотографију „Љепота ће спасити свијет“. На досадашњим такмичењима војни пензионери Црне Горе су појединачни и екипни побједници.

Из Москве је стигла вест да је Добрислав Бајовић из Никшића освојио прво мјесто, Анатолиј Бауко из Украјине друго, Лабуд Лончар из Бара треће и Павле Бандовић из Подгорице четврто.

Негује се добра сарадња са удружењима војних пензионера

Са полагања венца на Споменик партизанима у Подгорици

Србије, Македоније, Албаније и Босне и Херцеговине.

Удружења поклања пажњу неговању традиције и обиљежавању значајних датума из историје. Редовно делегације полажу вијенац на споменику Партизану борцу на Горици, а током излета увијек са застане код споменика и проговори о историјату и борби нашег народа.

Председник Надзорног одбора Шимурина Динко изнио је да се сва средства рационално користе, да нема пропусти у раду и да је завршни рачун био без примједби.

Послије кратких и садржајних дискусија, усвојени су извјештаји о раду и План рада за наредну годину.

Радивоје Здравковић

Недавно су војни пензионери Пожаревца обележили 28-годишњицу постојања организације. То удружење у Пожаревца је формирано 29. новембра 1993. године, као Секција Удружења војних пензионера Србије, а данас је градска организација.

Свечана седница је одржана у ресторану „ИНН“, у присуству чланова удружења, почасних чланова и гостију. На заједничком ручку и уз добру музику, обележена је још једна годишњица постојања.

О активностима Градске

Пожаревљани обележили 28 година успешног рада

У ВЕСЕЉУ РАЗИГРАНИ

организације војних пензионера града Пожаревца говорио је председник мр Драгутин Страхињић, који је истакао:

„Удружење се непрекидно бори за остваривање и очување достојанства војних пензионера, окренуто је човеку и све чини да заштити права војних пензионера и чланова њихових породица“.

Посебно је нагласио добијено највише признање „Повељу“ УВПС. То признање је, како рече Страхињић, резултат колективног рада за добробит војних пензионера. Захвалио је градском одбору, почасним члановима и свима осталима на доприносу у остваривању највишег признања УВПС.

На свечаности су уручене

награде и пригодна признања члановима и почасним члановима удружења, који су својим радом највише допринели успесима Градске организације УВПС Пожаревац.

Чланови Градског одбора и Надзорног одбора градске организације награђени су новчаном наградом. Књигом је награђен војни пензионер Золтан Ваштаг, а захвалницом поједини почасни чланови удружења.

По завршетку официјалног дела програма наставило се са ручком и забавом уз добру музику. **Д. С. – Д. Ц.**

Захвалност ИЦО фотоаматерима Црне Горе

ДОТАКЛИ ВРХ УРАЛА

Међународна асоцијација генерала, адмирала и официра у пензији Европе и Азије која броји 34 удружења војних пензионера, организује конференције у служби мира с циљем да се међународни спорови решавају мирним путем.

Удружење војних пензионера Црне Горе приступило је овој мировној -организацији – ИЦО 2013.

године на конференцији у Београду.

Ових дана из Москве пристиже резултат петог по реду такмичења у уметничкој фотографији. Ударна тројка из Црне Горе као и претходних година поновила је успех.

Генерални секретар ИЦО, Анатолиј Кумакхов послао је победницима честитку и нагласио да су фотографије војних пензионера из Црне Горе красним мотивима природе обишле све земље ИЦО и приказале љепоту Црне Горе.

У име Удружења војних пензионера Црне Горе победницима је честитао и председник Удружења Жељко Вукић.

Браво умјетничке душе!

Р. Здравковић

Једна од побједничких фотографија

Апатин

ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА
О КОШАРАМА И ПАШТРИКУ

У Апатину је поводом Дана војних ветерана Србије, 4. децембра 2021. године одржан сусрет делегација организација резервних војних старешина из АП Војводине. На свечаности је представљена књига генерала Небојше Павковића и адмирала Бошка Антића чији је наслов „Кошаре и Паштрик – српски Термопили“ у издању Медија центра „Одбрана“. Том приликом уручена су признања преживелим борцима Битке за Кошаре, Пеђи Мандићу и Александру Ловрићу и оцу Радета-Ратка Вејина, Апатинца који је у борбама изгубио живот.

Честитајући војним ветеранима празник Жељко Обрадовић, председник Организације резервних војних старешина Војводине је говорио о историјату ОРВС и књизи „Кошаре и Паштрик – српски Термопили“.

– Ова књига која говори о борбама из модерне историје – самог краја 20. века, на симболичан начин повезује војнике који су се борили на караули Кошаре и планини Паштрик са античким војницима – Леонидом и његовим храбрим Спартанцима. Заснована је на истинитим догађајима и сведочењима преживелих хероја у знак сећања на оне који се са Кошара и Паштрика нису вратили.

О књизи су говорили коаутор, кон-

траадмирал у пензији Бошко Антић, и консултант, генерал-мајор у пензији Стојан Коњиковац, који је командовао јединицама у одбрани са Истуреног командног места 549. моторизоване бригаде на Паштрику.

Контраадмирал Бошко Антић је поклатио књигу „Кошаре и Паштрик српски Термопили“ породици погинулог Радета Вејина.

Свечаности су поред председнице општине Апатин Дубравке Кораћ и њених сарадника, присуствовали командант Речне флотиле, капетан бојног брода Зоран Марковић, командант Првог центра за обуку Војске Србије у Сомбору пуковник Лазар Остојић, председник Савеза организација резервних војних старешина Србије др Милојко Николић као и представници других организација и удружења. У културно-уметничком програму наступили су Градски хор „Јединство“, Перо Стојанчевић глумац сомборског Народног позоришта, и женска певачка група „Етна“ КУД-а „Царза“ из Апатина.

Б. А.

МО „Бежанијска коса“

КОРОНА НИЈЕ ПРЕПРЕКА

Од 1. јануара 2020. године до 31. децембра 2021. године конкретне активности и преузете обавезе спровођене су сходно постављеним циљевима и задацима добијених од надлежних органа УВП, прецизираних у годишњим плановима рада и посебно током појаве пандемије вируса корона.

На седницама које су одржаване искључиво телефонским путем и слањем СМС порукама, односно разговорима које је водио председник са свих 17 чланова Месног одбора појединачно, превладала је коректна, конструктивна и по предложеним тачкама дневног реда свеобухватна размена мишљења како би постављени циљеви и задаци, у складу са објективним и субјективним могућностима, успешно били реализовани.

Током извештајног периода одржана је једна редовна седница пре појаве пандемије и пет седница телефонским путем.

Све записници са седница и 13 посебних информација, у којима су изнети предлози и сугестије из разних области, достављени су Општинском одбору УВП Н. Београд и уредништву листа „Војни ветеран“.

Покретана су питања, односно апострофисани актуелни проблеми који се директно тичу здравственог, стамбеног, просторног, социјално-хуманитарног збрињавања и достављана поједина решења и упутства која потичу из других статусних области за која су заинтересовани корисници војних пензија и војнопензионерска популација у целини.

Дистрибуцијом стотинак примљених листова „Војни вете-

ран“ сваког месеца велики број чланова био је у могућности да се упозна са конкретним и детаљним садржајима информација, а уједно и активностима Месног одбора.

Закључно са децембром ове године Месна организација „Бежанијска коса“ броји 635 чланова што је за 55 чланова мање у односу на ранији период. Претплата на лист „Војни ветеран“ је повећана.

Тежишни задаци који ће бити прецизирани кроз годишњи план рада у 2022. години и за које се цени да ће Месна организација „Б. Коса“ бити у стању да их успешно споведе, посебно имајући у виду даљи неповољни и непредвидив тренд здравствене ситуације у земљи узроковане пандемијом, требало би да буду следећи: (1) Максимално пружање неопходне помоћи старијим, немоћним и болесним пензионерима и њиховим породицама, посебно онима који болују од вируса корона уз непосредно и стручно здравствено збрињавање од стране запослених посебно у војној амбуланти на Бежанијској коси; (2) Помоћ свим онима који нису решили стамбена питања као и онима који воде судске спорове, затим у стицању статуса бораца, добијања војних споменица и за друге потребе; (3) На погодан начин обележити 29-годишњицу УВПС, општинске организације Нови Београд и 24-годишњицу месне организације УВП „Бежанијска коса“; (4) Активније се укључивати на плану придобијања нових чланова и повећање претплате на лист „Војни ветеран“; (5) Благовремено, транспарентно и свеобухватно информисање чланства о свим актуелним проблемима из области која су од интереса за војне пензионере и кориснике војних пензија; (6) Седницу годишње изборне скупштине планирати, организовати и реализовати током јануара или фебруара месеца 2022. године на начин који буде пандемија дозвољавала; (7) Према указаној потреби одржавати седнице Месног одбора телефонским путем.

М. Калчић

Из МО УВП Батајница

ОБЕЛЕЖИЛИ ДАН ЈНА

У оквиру активности обележавања важних историјских датума из времена СФРЈ, војни пензионери МО УВП Батајница 23. децембра, по четрнаести пут, обележили су Дан ЈНА у ресторану Динара у Батајници.

Поред војних пензионера на дружењу су били представници Клуба генерала и адмирала Србије, Удружења пензионера Батајница, Завичајног удружења Ћира Личка калдрма Дрвар, чланови и пријатељи војних пензионера.

Дружење је почело уз поздравни говор председника МО УВП Батајница Рефика Спахића који је захвалио присутнима што су дошли на дружење поводом историјског празника. Напоменуто је да су на овај дан многи од њих добијали чинове, одликовања, похвале и друге награде.

Исказао је дужно поштовање и захвалност за херојску борбу свим борцима Прве пролетерске бригаде, а и осталим борцима НОБ-е у Другом светском рату у борби против фашизма. Нагласио је да су сличан хероизам борбу исказали и војници и старешине ВЈ на Паштрику и Кошарама 1999. године. Храброст и јунаштво наших предака и јунака не можемо, нећемо и не смејемо заборавити, поручио је Спахић.

Дружење преставаља психо-физичку терапију против стреса, депресије и старости војних пензионера.

Потом је председник ОпОд УВП Земун Славко Дошеновић уручио

Рефику Спахићу Повељу УВП и прелазни пехар МО, Младену Војводићу Плакету УВП, Милеви Арсић захвалницу и Живослави Пуповић књигу. Рефик Спахић је уручио захвалнице МО истакнутим члановима Славку Дошеновићу, Момиру Котлаји, Нинку Радићу, Луки Кастратовићу и ресторану Динара. Лука Кастратовић је МО УВП Батајница уручио две књиге Клуба генерала и адмирала о агресији НАТО-а, а Жељко Бурсаћ, члан МО УВП Батајница и председник Завичајног удружења Ћира Личка калдрма Дрвар је уручио Луки Кастратовићу књигу Путовање у прошлост Српског народа из Крајине. Председник Удружења пензионера Батајнице Предраг Штулућ уручио је Славку Дошеновићу захвалницу Заветног крста Батајница.

Месна организација је осмислила и изградила Захвалницу организације која је јединствена у УВП Србије, формирала је Актив жена, учествује у обележавању свих државних празника у сарадњи са СУБНОР-ом Батајница, унапређује услове рада својим члановима, пружа помоћ својим члановима.

Након протоколарног дела дружење је настављено уз богату сремачку трпезу, музику и песму до касно у ноћ. Чуле су се песме од Вардара до Триглава...

Р. С.

IN MEMORIAM Андрија Рашета (1934-2021)

СТРАТЕГ КОЈИ ЈЕ РАЗУМЕО СТВАРНОСТ

Ових дана, после дуге болести, угасио се живот генерал-пуковника Андрије Рашете, истакнутог старешине ЈНА и ВЈ. Рођен је 9. децембра 1934. у Доњем Лапцу од оца Душана (погинуо као партизан – командир чете 1942) и мајке Ђуке. Оставио је за собом супругу кат, сина Душана и унука Вању.

Током службовања у ЈНА и ВЈ генерал Рашета с успехом је обављао многе дужности, од командира вода, чете, преко команданта батаљона, начелника Штаба и команданта бригаде, команданта дивизије, помоћника команданта за позadinу 9. армије, начелника Штаба у Команди 5. армије и 5. војне области и заменика начелника Генералштаба. Рашета је, ценећи слободу и потребу мирног развоја земље, чинио све да високо професионално обавља поверене му дужности. Радио је у готово свим републикама СФР Ј, једно време провео на Косову и Метохији, био у мировној мисији на Синају, али је највише времена живота провео у Словенији и Хрватској. Отуда је и његово познавање прилика на западу Југославије, нарочито у годинама када је интензивно развијана заједничка држава.

Поред наведених дужности, у другој половини 1991. године обављао је дужност опуномоћеника ЈНА за разговор са Владом Републике Словеније и Републике Хрватске и контакт са мисијом Европске заједнице у Југославији, а 1992. године био је члан државне комисије СФР Југославије /Савезне Републике Југославије за контакт са снагама Уједињених нација, до пензионисања крајем маја 1992. године.

Службовања у гарнизонима: Сарајево, Хан Пијесак, Синај, Призрен, Тузла, Постојна, Љубљана, Загреб и Београд.

Одликован је: Медаљом за војне заслуге (1957), Орденом народне армије са сребрним звездом (1964), Орденом за војне заслуге са сребрним мачевима (1969), Орденом за

војне заслуге са златним мачевима (1973), Орденом народне армије са златном звездом (1979), Орденом братства јединства са сребрним венцем (1985) и Медаљом Уједињених нација (1963).

Одласком генерала Рашете остаје празнина коју је тешко попунити, а друштво је остало сиромашније за сведока из прве линије који је доживео сва зла које су донели ратови у Словенији и Хрватској. Нажалост, болест је спречила генерала да напише књигу о драматичним догађајима с почетка деведесетих година.

* * *

Генерал Рашета је пре извесног времена дао интервју за „Војни ветеран“ из којег доносимо одломак:

„...Очекивало се да ће се нарасле противуречности друкчије разрешити, а онда је испало сасвим треће решење. Насилно је разбијена СФРЈ, а могло је и мирним путем. Док је друг Тито био жив, изгледало је да ће то потрајати ко зна колико. Савез комуниста је нарастао на два милиона чланова и уместо да буде најчвршћа организације, она је почела да се круни. Свако републичко руководство имало је своју политику. Свака република у пракси је била засебна држава. Сем две-три заједничке функције, попут буџета и спољне политике, остале области биле су у надлежности република Нисмо довољно сагледавали шта ће бити, јер је држава била нестабилна. Од стварања друге Југославије која је рођена у крви, од свих недаћа које су нас снашле, све је изгледало наоко стабилно, а у ствари било је много проблема. Сматрали смо и надали се да ће добро потрајати. Нажалост, победио је сепаратизам, победиле су републике, победио је национализам. Председништво које је замишљено као јединствено руководство после Тита, било је само административно тело. Људи који су били у републикама, практично су имали глас. Они су слапи своје представнике да буду чланови Председништва СФРЈ тако што ће бити само њихова трансмисија, то јест да Председништво у име републике испостављају захтеве.

Стварана је Територијална одбрана (ТО), уместо да у пуном обиму заживи концепција општенародне одбране. У Словенији је ТО била под влашћу републике, она није била део оружаних снага. Словенци нису били за заједничке снаге одбране. Народна заштита, створена управо у Словенији, била је предвиђена да се ангажује као нека врста цивилне заштите. Прерасла је у паравојску. У Хрватској је било готово исто. Практично, Југославија је била само пролазна етапа за јачање неких република. Међутим, било је питање само времена одвајања и њихове самосталности“, казао је Рашета...

Прва пролетерска бригада

ПОНОС ВОЈСКЕ
И НАРОДА

Поткрај устаничке године (1941), када се народноослободилачки покрет развио, јавила се потреба за моћнијим маневарским јединицама, па се кренуло у оснивање бригада, да би у каснијој фази образоване дивизије и корпуси. Пред завршне операције за ослобођење земље формиране су и четири армије, као стратегијске групације.

Прва пролетерска ударна бригада формирана је У Рудом 21. децембра 1941. Према наредби о формирању, сачињавало ју је шест батаљона: 1. и 2. црногорски, 3. крагујевачки, 4. краљевачки, 5. шумадијски и 6. београдски (укључен средином јануара 1942), с укупно 1.199 бораца, међу којима је био 651 члан КПЈ и СКОЈ. У њен састав ушли су припадници свих народа Југославије: 740 Срба, 378 Црногораца, 26 Словенаца, 19 Хрвата, 4 Македонца и 32 осталих. Тако је она и по свом националном саставу била од самог почетка симбол братства и јединства народа Југославије. У рату је попуњавана борцима из свих крајева Југославије. У октобру 1943. у њен састав ушао је италијански партизански батаљон Гарибалди на место 5. шумадијског батаљона (који је због претрпљених губитака у низу окршаја расформиран јуна 1942).

До 1. новембра 1942. била је под непосредним руководством Врховног штаба, а потом у саставу 1. пролетерске дивизије.

Сутрадан после формирања, 22. децембра 1941, Бригада је у оштрој борби с Италијанима и четницима код с. Гаочића и с. Миоча забележила своју прву, значајну победу: заробила је 124 италијанска војника и официра и запленила већу количину оружја и ратне опреме. Крајем децембра 1941. пребацила се са Врховним штабом НОПОЈ у источну Босну, што је знатно допринело јачању ослободилачке борбе у том крају. *Наш долазак у Босну имао је за циљ да спречи разорну акцију четника коју су они развили после офанзиве у Србији. ... Наш долазак био је у прави час* (Тито).

Игмански марш

У другој непријатељској офанзиви, водила је у другој половини јануара 1942. тешке борбе против Немаца у Пјеновцу (погинуло 42 борца 5. шумадијског батаљона и 17 бораца Романијског партизанског одреда), код Рогатице и Хан-Пијеска, на Давровини код Вареша, у с. Бијелој Води (којом приликом су немачки скијашки изненадили 2. црногорски батаљон и нанели му губитке од 14 погинулих). Главнина је, по студени од преко —30°C извела чувени игмански марш, зашта је писмено похваљена од Врховног команданта НОП и ДВЈ. Остали делови Бригаде, са Врховним штабом, пребацили су се напорним маршем преко Подроманије и железничке станице Реновица до падина Јахорине, па су енергичним дејством на Јахорини, где је четничка издаја изазвала пометњу у месним устаничким јединицама, зауставили нади-

рање непријатеља и, од дела заведених припадника четничких јединица, образовали Јахорински добровољачки одред (в. Добровољачка војска). Заједно са месним партизанским јединицама Бригада је поновно ослободила знатне делове источне Босне. На подручју Јахорине готово три месеца, до средине априла 1942. године 4. краљевачки батаљон и 3. чета 2. црногорског батаљона, развили су интензиван организациони и политички рад око учвршћивања добровољачких формација и НО одбора, као и ради чувања положаја. У марту 1942. у Крагујевачком и Шумадијском батаљону формиране су омладинске чете, а у априлу 1942. у Фочи је Врховни командант предао батаљонима Бригаде батаљонске заставе.

У трећој непријатељској офанзиви Бригада је водила у пролеће 1942. жестоке окршаје с немачким, четничким, усташким и домобранским трупама у источној Босни, а мањим снагама с италијанским и четничким јединицама у Црној Гори и Херцеговини. У походу у Босанску крајину водила је борбе с усташама и домобранима при преласку и рушењу железничке пруге Сарајево—Мостар (3/4. јула 1942), при ослобођењу Коњица (8. јула), с усташама и домобранима око Бугојна, Дувна, Шујице, за ослобођење Ливна од 4. до 7. августа и др. Нарочито се истакла у борбама за ослобођење Ливна, којом приликом се скоро читав 2. црногорски батаљон, док је главнина нападала спољни систем непријатељеве одбране, убацио у центар града и

упорном борбом у самом упоришту знатно допринео да оно брже буде ликвидирано. У продору ка Имотском, Бригада је водила успешне борбе са италијанским и усташким јединицама. Половином августа ослободила је Аржано, Студенце, Цисту, Ловрећ и Посушје. Посебно се истакла у борби на Кленку, 17. августа, када је избацила из строја око 100 усташа. Касније, 7. октобра, после неколико покушаја, заједно са деловима 6. крајишког партизанског одреда, ослободила је Кључ. Узела је учешћа и у борбама против италијанских и четничких упоришта на подручју Босанског Грахова крајем октобра 1942.

Из борбе у борбу

Приликом формирања 1. пролетерске дивизије, 1. новембра 1942, ушла је у њен састав, а 7. новембра примила је од Врховног команданта НОВ и ПОЈ бригудну заставу у Босанском Петровцу. У оштрим борбама, ноћу 19/20. новембра, уништила је утврђено непријатељево упориште Ситницу, 25/26. новембра учествовала је у борбама за ослобођење Јајца и, потом, продужила офанзивна дејства ка средњој Босни. У децембру 1942. ослободила је Скендер-Вакуф, Котор-Варош и очистила Јошавку од четника. Бригада уједно врши и значајну политичко-мобилизаторску функцију, тумачећи циљеве НО покрета и привлачењем нових бораца у јединице НОВЈ у свим крајевима кроз које је пролазила.

Док су се делови Бригаде налазили на прилазима Бањој Луци, њена три батаљона заједно са 3. крајишком бригадом заузеле су ноћу 1/2. јануара 1943. јако утврђено домобранско упориште Теслић, које је бранило око 1.500 домобрана и 300 усташа, милиционера и жандарма, с артиљеријским дивизионом и оклопним возом. Борба је трајала читаву ноћ; погинуло је око 150, а заробљено око 1.250 непријатељевих војника; заплењене су 4 хаубице, 19 топова, 12 минобацача, 114 митраљеза и пушкомитраљеза, 1.500 пушака и већа количина другог ратног материјала. Ноћу 15/16. јануара Бригада је ослободила Прњавор и заробила целу домобранску бојну. Са територије ослобођеног Прњавора ступило је у Бригаду око 700 младића и девојака. У четвртој непријатељској офанзиви пребацила се за шест дана усиље-

Данило Лекић говори борцима уочи пробоја на Сутјесци

Врховни командант Јосип Броз Тито врши смотру Прве пролетерске у Босанском Петровцу, новембра 1942. године

ним маршем од Бање Луке преко Шипрага, Бојске, Горњег Вакуфа на железничку пругу Сарајево—Мостар, и 17/18. фебруара ликвидирала посаде непријатеља на одсеку с. Раштелица—Брдани. Потом се истакла у тешким борбама с Немцима на Иван-седлу, око Брадине, у противнападу код Горњег Вакуфа. После форсирања Неретве, 7. марта 1943, учествовала је у разбијању четника код Главатичева и на Липета планини 15—17. марта и, нарочито, у тешким окршајима код Калиновика 22—23. марта. За успех и пожртвовање у тим борбама похваљена је од Врховног команданта НОВЈ. Крајем марта и почетком априла Бригада је покушала, најпре из покрета, а затим уз снажну подршку артиљеријске и митраљеске ватре да савлада на дошлу Дрину код Устиколине, чију су десну обалу браниле јаче снаге Италијана и четника. Бригада је форсирала Дрину импровизованим пловним објектима којим се пребацило у почетку 30 пушкомитраљезаца — добровољаца. У жестоким окршајима од 9. до 11. априла, заједно с 3. крајишком бригадом, она је разбила италијанске снаге на Крчином брду и убрзо овладала жилаво брањеним Капком и Голим врхом (в. Ифсар). Крајем априла, код села Зупчића (близу Горажда), њени делови водили су оштре борбе против делова немачке 369. дивизије, а после избијања на Лим уништила је 10. маја на цести Бродарево—Бијело Поље, код Метањца, италијанску ауто-колону од 19 камиона.

Бојеви на Сутјесци и Неретви

У петог непријатељској офанзиви, после оштрих борби код Бијелог Поља, Шаховића и Мојковца против јединица немачке 1. брдске дивизије, Бригада је из покрета разбила снажним јуришем 13. домобранску пуковнију (придата немачкој 118. дивизији) у с. Борју код Челебића 21. маја. У саставу Групе бригада (1. и 2. пролетерска, 3. крајишка, 1. мајевичка и 6. источнобосанска) није успела 24. и 25. маја да пробије положаје немачке 118. ловачке дивизије југоисточно од Фоче. Наредних дана водила је огорчене борбе с Немцима код Златног Бора, Узлупа и на Вучеву. Били су то даноноћни бојеви у којима су борци

Бригаде, упркос веома снажној артиљеријској ватри и честим налетима авијације, глади и физичкој исцрпљености — сјајно испунили свој задатак. Рањеници су тада били спашени, прелаз на Тари код Узлупа сачуван и наређење врховног команданта да се на тим положајима истраје по цијену највећих губитака извршено је до краја. Почетком јуна водила је упорне борбе за Боровно и Попов Мост, када су непријатељу нанети осетни губици у људству и ратном материјалу. После преласка Сутјеске и избијања на Зеленгору, Бригада је силовитим јуришем 10. јуна пробила обруч непријатеља на Балиновцу (в.), што је у најкритичнијој ситуацији битке на Сутјесци довело до преокрета у корист Главне оперативне групе ВШ. Са падина Јахорине, Бригада је продрла у источну Босну и учествовала у борбама за ослобођење Власенице (в.) 25/26. јуна, Дрињаче 28. јуна и Зворника 5. јула. Истакла се у нападу на железничку пругу Сарајево—Зеница, на одсеку Немила—Врандук 31. јула/1. августа, у борбама око Турбета 2. септембра, а потом се пребацила у Далмацију, где је учествовала у борбама против немачких трупа које су крајем септембра почеле да запоседају далматинску обалу и острва. Италијански добровољци, који су се већ били истакли у борбама за одбрану слободног Сплита од Немаца, укључили су се одлуком Врховног штаба у Бригаду као партизански батаљон Гарибалди.

У октобру и новембру 1943. Бригада је дејствовала на широј просторији Травника, а зими 1943—1944. и у пролеће 1944. на сектору Јајце, Мркоњић-Град и Герцегово. Посебно се истакла у дрварској операцији, 25. маја до 5. јуна. На путу за Санџак, у јуну и јулу, водила је оштре борбе с Немцима на планинама Вранићи, Зецу и Битовњи, код Трнова, Јабукe и других места. У августу дејствује у Санџаку против немачких и четничких јединица. Продирнувши у Србију после преласка Увца 23. августа, учествује у борбама против фашистичких бугарских трупа на Палисаду (в.) 25—27. августа, у разбијању јаких четничких снага на Јеловој гори, код Карана, Косјерића и Варде, у ослобођењу Бајине Баште и Ваљева септембра, и Уба 2. октобра, а затим у београдској операцији, у којој се истакла у борбама код Раље и Рипња 13. окто-

бра, за Авалу 13/14. октобра, у заузимању Бањичког виса 14. октобра, у уличним борбама код Ауто-команде, на Славији (Трг Димитрија Туцовића); у Улици краља Александра (Булевар револуције) и краљице Марије (Улица 27. марта) 14, 15. и 16. октобра кад је избила пред зграду Народне скупштине; у борбама за Ратнички дом (дом ЈНА) и Народно позориште 17. октобра и сутрадан заузела Коларчев универзитет, а потом 19. и 20. октобра водила тешке борбе за Калемегдан. У ослобођеном Београду батаљон Гарибалди изашао је из њеног састава и 29. октобра ушао у новоформирану италијанску партизанску бригаду *Италиа*. У новембру 1944. Прва пролетерска бригада врши дужност последње јединице у ослобођеном Београду.

Пут дуг 20.000 километара

У периоду децембар 1944—април 1945. Прва пролетерска водила је борбе на Сремском фронту, изводећи офанзивно-дефанзивне операције у склопу 1. пролетерске дивизије и 1. пролетерског корпуса. После пробоја Сремског фронта 12. априла, истакла се у гоњењу окупаторско-квислиншких снага на запад, у ослобођењу Плетернице 18. априла, Окучана 25. априла, Врбовета 5. маја, и других места према Загребу, у који је ушла 9. маја, да би после дванаестодневног одмора била пребачена преко Љубљане у Опчине код Трста.

На свом борбеном путу кроз Босну и Херцеговину, Црну Гору, Србију и Хрватску, 1. пролетерска ударна бригада прешла је преко 20.000 км. У њеним редовима бориле се око 20.000 бораца из свих крајева Југославије. За друге јединице НОВЈ и потребе НОП у позадини дала је око 3.000 руковођаца. У рату је имала око 7.500 погинулих, рањених и несталих, а знатно веће губитке нанела је окупаторским, квислиншким и колаборационистичким снагама. Дала је 81 народног хероја. Поред бројних похвала од Врховног штаба, одликована је ОНХ, ОНО, ОПЗ, ОБЈ и ОЗН, а у телеграму ЦК КПЈ, на двогодишњицу свог формирања, стоји: Постао је понос бити борац Прве пролетерске, јер она је понос читаве наше војске и нашег народа.

Извор: Војна енциклопедија

Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Породични лекар

ОПОРАВИЛИ СЕ ОД КОВИДА 19, МУЧЕ ИХ АЛЕРГИЈЕ

Људи који су се пре неколико месеци, чак и годину дана, лечили од короне, а претходно су били алергични на полене, жале се да годинама нису имали тако јаке симптоме

Лекари ових дана примећују да су класичне прехладе замениле ковид 19, али како је вирус корона до сада показао да је непредвидив и подмукло, нико се не усуђује да даје чак ни краткорочну, а камоли дугорочну прогнозу шта нас чека у наставку лета. Тако и примаријус др Татјана Радосављевић, пулмолог, каже како у ординацији ових дана има значајно већи број пацијената који су се прехладиле због великих температурних промена и посебно дугог боравка у климатизованим просторијама.

Опрезно с клима-уређајима

Велике су разлике у температури у климатизованим становима и радним просторијама и онога што људе чека кад изађу на улицу, па се код многих особа јављају симптоми респираторних инфекција, изазвани рино, односно вирусима обичне прехладе.

- Разлика између спољне и унутрашње температуре понекад је и 12 степени и то се одражава на здравље. Прво процури нос, јавља се бол у грлу, секрет почне да се слива низ гушу и долази до упале трахеје, главне дисајне цеви. То је класична прехлада. Ипак, и у таквим ситуацијама лекар прво гледа да искључи сумњу на инфекцију ковид 19. Прехлада обично траје од три до пет дана, међутим код људи који су под стресом или су врло исцрпљени и ослабљеног имунитета може да се појави кашаљ, упала грла, про муклост и да боловање траје дуже - каже наша саговорница.

Примећује да ове вирусе одраслима врло често доносе деца из вртића. Ове инфекције су уобичајене за ово доба године и често протичу у комбинацији дисајних и цревних тегоба.

Овог лета, примећује докторка Радосављевић, значајно се увећао број особа које се муче с алергијама на полен, при чему још није ни кренула сезона амброзије.

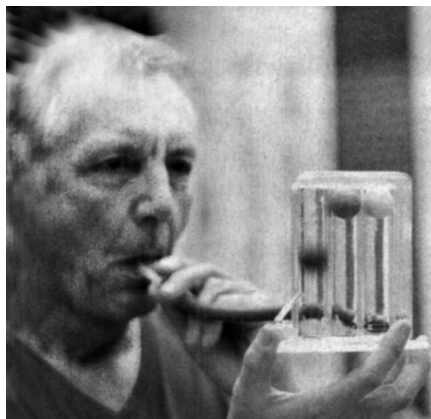
- Као неко ко се бави постковидом, приметил сам да се код људи који су се пре неколико месеци, чак и годину дана, лечили од ковида 19, а претходно су били алергични на полене, сада јављају алергије с изразито јаким симптомима. То није класичан постковид, али као да је он појачао тегобе особа које се муче са сезонским алергијама. Лепо су се опоравили од короне, а онда само одједном „груне“ алергија - сликовито објашњава докторка.

По лек код фармацеута

Примећује да људи углавном лек за алергију купују сами у апотекама и сматра да то није добар начин и да лек треба ипак да одреди лекар.

Треба се прилагодити новим условима

Вежбе дисања доприносе бржем опоравку

- Ако пацијента не познајем а има симптоме алергије, саветујем му да се обрати свом лекару и да лекове за алергију не узима на своју руку и на препоруку фармацеута. Има сада разних антихистаминика, рецимо за нос, осим локалних кортикостероидних препарата постоје лекови који садрже комбинацију локалног антихистаминика и кортикостероида, који су много ефикаснији, али мора да их препоручи лекар - каже др Радосављевић.

- Много је мање пацијената с високом температуром који имају ковид 19 него што их је било још пре само два месеца, али сви смо на опрезу. Сећамо се прошле јесени и такође краткотрајног затишја, а онда наглог пораста броја оболелих. Ковид 19 и даље је претња и не знамо шта нас чека, али је велики број грађана, ипак, вакцинисан и оптимистички верујем да нам се не може поновити прошла јесен - додаје др Радосављевић.

О. П.

КУГЛИЦЕ ЗА ОПОРАВАК

Др Татјана Радосављевић се још од априла прошле године бави последицама постковида и истиче даје многим пацијентима помогла респираторна рехабилитација, односно вежбе којима се јачају плућа. Многи су за вежбање користили мали апарат респирограм који се састоји из три куглице и цевке. Он се користи већ дуже у иностранству код особа које су имале тешке операције на трбуху, с циљем да плућа рашире и да не дође до упале изазване лежањем. Докторка објашњава да се овај уређај примарно користио и за јачање респираторних мишића код особа страјно поремећеном функцијом плућа, као што су болесници с хроничном опструктивном болешћу плућа, фиброзом и емфиземом, да би се пацијенти припремили да лакше дишу оним делом плућа који им је преостао, али да се одлично показао у опоравку људи после ковида 19. Суштина ових вежби је да пацијент, који седи, дубоким удахом направи вакуум и подигне куглицу. Како се стање поправља, касније може да подигне и све три куглице.

- За разлику од уобичајених вежби дисања, које захтевају употребу мишића руку или се раде у ходу и које пацијенти после тешког ковида 19 не могу да понављају правилно више пута, коришћење респирограма је врлоједноставно. Применом овог апарата смањује се и осећај кратког даха. У основи ових вежби је да се уз дубок удах максимално шире оба плућна крила. Такође, у крвне судове плућа улази већа количина крви, а када је прокрвљеност добра, опоравак ткива је успешнији и бржи - објашњава др Радосављевић. Обично пацијенти вежбе раде у серијама и понављају их осам до десет пута. Упорним вежбањем за шест до осам месеци долази до потпуног опоравка плућа после ковида. Докторка додаје да су се вежбе показале ефикасним и код оних који су имали јако тежак облик короне, али ови пацијенти морају да добију и мање дозе кортикостероида, које се временом смањују по прописаној шеми. Апарат кошта око 3.000 динара и за медицинску рехабилитацију га је одобрила и наша Агенција за лекове и медицинска средства.

КОМПЛИКАЦИЈЕ И КОД МЛАДИХ

Здравствено стање младих, хоспитализованих због ковида 19 може да се искompликује на подједнаки начин као и код особа старијих од 50 година, показали су резултати истраживања које су радили истраживачи са седам универзитета у Великој Британији. Четири особе од 10 пацијената између 19 и 49 година имале су током лечења проблема с бубрезима, плућима и другим органима, преносе Би-Би-Си и Бета. У истраживање је било укључено 73.197 особа у 302 болнице у Великој Британији током првог таласа вируса корона 2020. године. Половина испитаника је имала бар једну компликацију током лечења ковида 19.

Живот из дана у дан

КАД ЈЕ БОЛЕСТ
ТЕШКА И ХРАНА
ЈЕ ЛЕК

Особа која је оболела од рака, у часу када своју дијагнозу саопшти најближима и пријатељима, неретко бива засута разним „провереним“ народним рецептима и препорукама шта треба моментално да избаци из исхране, а шта ће је сигурно спасити. Сок од цвекле, напита од ароније, сирово ланено семе, сурутка, прелићја јаја, килограми пресног поврћа.

Стручњаци су небројано пута објашњавали да онколошки пацијент треба да прилагоди своју исхрану терапијском режиму и постојећим тежбама, али да то никако не значи и да прихватају, без резерве и опреза, све наводне лековите и алтернативне режиме исхране за рак. Напротив, када се постави дијагноза и на почетку онколошког лечења, не препоручују се драстичне измене режима исхране.

Ко се ипак одлучи за неки посебни алтернативни режим исхране, то не би требало да чини без консултације са стручњаком, лекаром онкологом или дијететичарем.

Управо због веровања да неки препарати, биљке или одређени специфични начини исхране могу да помогну у савладавању рака, својевремено су лекари и са-

ЦВЕКЛА И АГРУМИ

Од цвекле, шаргарепе, агрума и меда може да се направи сируп који побољшава крвну слику.

Потребно је килограм цвекле, пола килограма шаргарепе, сок од једног лимуна, две до три поморанџе, две киселе јабуке и једна тегла меда. Цвеклу, шаргарепу и јабуке изрендати и оцедити сок. У то додати сок од лимуна и поморанџе. На крају додати теглу меда и све сјединити. Готов сируп сипати у стаклену флашу и сваког јутра пити око 100 милилитара на празан стомак. Може се разредити с водом. Довољно је узимати два пута годишње да би крвна слика била добра.

ЦЕМ ОД УРМИ И ШЉИВА

За припрему овог цема који помаже варењу и има лаксативно дејство потребно

је 150 грама урми без коштица (отприлике једна шоља), 150 грама сувих шљива без коштица (такође шоља) и једна и по шоља кључале воде. Може се ставити и мање воде да би цем био гушћи. Урме и шљиве се исеку на комадиће и спусте у кључалу воду да се кувају док се маса не згусне. Тако се добија количина од око 20 кашика и сваког дана саветује се узимање по једне кашике цема уз доста течности.

КОПРИВА
ЗА МАЛОКРВНОСТ

Пуну кашику младих листова коприве прокувати 15 минута у једном литру воде. Чај пити месец дана уместо воде. Зимом се могу користити и осушени листови, али тада стављати пола шаке листова коприве.

радници Института за онкологију и радиологију Србије, др Ана Јовићевић, онкоепидемиолог, Анђелка Ранковић, виши дијететичар нутрициониста, и др Миодраг Јашовић, приредили брошуру с практичним саветима за превенцију и уклањање тежоба, које се јављају приликом примања цитостатика или зрачења при лечењу рака, а везани су и за исхрану. Посебно поглавље посветили су алтернативним режимима исхране оболелих од рака, наводећи која нежељена дејства могу за ове пацијенте имати вегетаријанство, макробиотика и исхрана само пресном храном.

Вегетаријанска храна садржи пуно биљ-

них влакана, па је тешко сварљива и може да створи проблеме током онколошког лечења или код оних пацијената код којих су органи за варење захваћени болешћу. Могућ је дефицит витамина Де и Бе 12, као и мањак калцијума и гвожђа.

Често долази до губитка телесне масе. Неко ко се лечи од рака, а одлучи се за макробиотичку исхрану, без меса, животињских масти, али и без јаја и млечних производа, може такође да изазове недостатак витамина Де и Бе 12, као и цинка, калцијума, гвожђа. Ова храна се дуго и отежано вари, па може да се јави и потхрањеност.

О. П.

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

НАЈБОЉЕ Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatizonex.rs
info@slusniaparatizonex.rs

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

СНИМИО:
Звонимир Пешић

Година XIX. Број 215. ДЕЦЕМБАР, 2021.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: утор-
ком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера оба-
вљаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз
накнаду по важећој адвокатској тари-
фи умањеној за 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за
висину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организа-
цијама УВПС, или директно на тел.
064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону
заказивање почасне јединице ради
одавања почаста преминулим
старешинама може се обавити
путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Нисмо далеко од истине.
Одмах иза лажи.*

*Кад је кичма савитљива,
Лако је бити превртљив.*

*Нисам знао за стрампутицу
Док ме нису извели на пут.*

*Паметан хоће да зна.
Будала зна да хоће.*

*Паметном је довољно
једанпут рећи.
Будали ни случајно.*

Мића Живојиновић

TANJA dent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.
Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х